

Försvarsmakten

FINLANDS
MILITÄRA
UNDERRÄTTELSE-
ÖVERSIKT 2025

© Huvudstaben, 2025

978-951-25-3483-8

978-951-25-3484-5 (PDF)

Tryckeri

PunaMusta Oy, 2025

Bilder

Christina Salenius (sida 5)

istockphoto.com (sida 9, 34)

Nato (sida 21)

Övriga: Försvarsmakten, SA-kuva

Försvarsmakten

FINLANDS

MILITÄRA

UNDERRÄTTELSE-

ÖVERSIKT 2025

Innehåll

Hälsning från underrättelsetillsynsutskottets ordförande	5
Hälsning från kommendören för Försvarsmakten	6
Hälsning från Huvudstabens underrättelsechef	7
Finlands militära verksamhetsmiljö	8
Finland som medlem i Nato	18
Lagen om militär underrättelseverksamhet samt lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten	22
Den militära underrättelsens organisation och prestationsförmågor	26
Laglighetsövervakning av den militära underrättelseverksamheten	34
Finlands militära underrättelses historia i ett nötskal	36
Den militära underrättelsen och det finländska samhället	42

Hälsning från underrättelsetillsynsutskottets ordförande

Den parlamentariska tillsynen över underrättelseverksamheten är en del av den helhet som omfattar arrangemangen för övervakning av myndigheter som utövar betydande befogenheter. Utskottets främsta uppgift är att övervaka att underrättelseverksamheten bedrivs på ett behörigt och ändamålsenligt sätt, dvs. i praktiken att underrättelsemyndigheterna utnyttjar sina resurser på ett förnuftigt sätt. Utskottets uppgift är också att följa och bedöma prioriteringarna inom underrättelseverksamheten, såsom också att ge akt på och främja tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna i underrättelseverksamheten. För laglighetsövervakningen av underrättelseverksamheten sörjer underrättelsetillsynsombudsmannen.

I sitt uppdrag har utskottet haft för vana att förutom underrättelsetillsynsombudsmannen och ministeriet inom området även höra de högsta laglighetsövervakarna, biträdande dataombudsmannen, Helsingfors tingsrätt, såsom också dem som ansvarar för myndigheternas interna laglighetsövervakning samt naturligtvis underrättelsemyndigheterna själva. Huvudstabens underrättelsechef och chefen för Huvudstabens juridiska avdelning har ofta hörts i utskottet i egenskap av inbjudna gäster. Utskottet gör också besök för att bekanta sig med olika typer av verksamhet. Senast besökte utskottet Försvarsmaktens underrättelsetjänst och bekantade sig med dess verksamhet.

Under sin verksamhet har utskottet som en positiv omständighet noterat, att de militära underrättelsemyndigheterna har förbundit sig till utvecklandet av en verksamhetskultur som är utmärkande för en rättsstat. Även om övervakningssystem är oundvikliga, är det för att bibehålla underrättelseverksamhetens godtagbarhet och förtroendet för verksamheten av väsentlig vikt att underrättelsemyndigheterna och deras personal själva upprätthåller en underrättelsekultur som grundar sig på att respektera lagstiftning-

en och de grundläggande fri- och rättigheterna samt mänskliga rättigheter.

På underrättelsetillsynsutskottets vägnar önskar jag personalen som ansvarar för den militära underrättelsen framgång i deras viktiga arbete för Finlands säkerhet.

Ordförande för Underrättelsetillsynsutskottet, riksdagsledamot Mats Löfström (SFP)

Hälsning från kommendören för Försvarsmakten

I världen pågår tiotals väpnade konflikter. I Ukraina och Mellanöstern förs det krig på alla nivåer och i alla verksamhetsmiljöer. Diplomatisk, ekonomisk, kinetisk och informationsbunden påverkan drabbar hela samhället redan från första början av konflikten och berör alla – såväl soldater som civila. Man strävar efter att rubba samhället även med icke-militära metoder genom att påverka dess kritiska funktioner, objekt och personer i hela landet.

Det pågår ett krig i Europa. Man kan inte utesluta att kriget i Ukraina kan sprida sig. Man måste vara beredd på ett hot om ett storskaligt anfall. Samtidigt är det en realitet att bredspektrig påverkan förekommer redan idag.

Finlands militära underrättelse har under hela sin existens uppvisat kompetens på toppnivå. Vår verksamhetsmiljö är fylld av utmaningar och osäkerhetsfaktorer. Den militära underrättelseverksamheten måste i en dimma av kriser och konflikter samt under ständig tidspress ha förmåga att svara på Försvarsmaktens och statsledningens informationsbehov. Beslutsfattarna behöver en gemensam lägesförståelse, och måste därför få lägesbilden utan dröjsmål och vid rätt tidpunkt. I sista hand är det fråga om att ge förhandsvarningar om militära hot som riktar sig mot Finland och finländarna.

Det instabila världsläget, spektret av kriser och konflikter, samt hot, även helt oväntade, som kan uppkomma på kort varsel, framhäver hur viktigt den militära underrättelsens arbete är. Medlemskapet i Nato och det fördjupade försvarssamarbetet förbättrar ytterligare vår förmåga och skapar nya möjligheter till samverkan. Genom vårt eget kunnande stärker vi alliansens underrättelseförmåga. Vi är också inom den militära underrättelseverksamheten en skapare snarare än en förbrukare av säkerhet.

*Kommendören för Försvarsmakten,
general Janne Jaakkola*

Hälsning från Huvudstabens underrättelsechef

Finlands militära verksamhetsmiljö har under de senaste åren genomgått en kraftig förändring. Maktpolitiken har under 2020-talet kraftigt återvänt till de internationella relationerna. Rysslands barbariska anfall mot Ukraina i februari 2022 ledde till att Finland och Sverige ansökte om medlemskap i försvarsalliansen Nato. Finland blev medlem i Nato under våren 2023 och Sverige ett år senare. Förhållandet mellan Finland och Ryssland befinner sig i ett bottenläge. Vid tidpunkten då detta skrivs är gränsen mellan staterna stängd för trafik – för första gången sedan andra världskriget. Medan kriget har rasat i Europa har det också uppstått kriser på andra håll i världen och gamla kriser har tillspetsats. Vi lever i en spänningsladdad värld och tiderna är svåra.

Det här är den tredje offentliga översikten över den militära underrättelseverksamheten, och den beskriver Finlands militära verksamhetsmiljö och dess utveckling samt det militära underrättelsesystemet. Översikten skildrar också det arbete som den militära underrättelsen i det 107-åriga Finland har utfört för fosterlandets säkerhet. Finlands medlemskap i Nato har försatt Försvarsmakten och den militära underrättelseverksamheten i en ny position. I och med medlemskapet kan Finlands försvar också förlita sig på stöd och hjälp av andra och alliansens övriga medlemmar kan i sin tur förlita sig på stöd av Finland. Medlemskapet har även för den militära underrättelseverksamheten inneburit att man har behövt utveckla sina förfaringssätt, för att kunna fungera så smidigt som möjligt som en del av försvarsalliansen.

Lagen om militär underrättelseverksamhet har redan under ett drygt halvt decennium erbjudit en god grund för den militära underrättelseverksamhetens informationsinhämtning. De erfarenheter vi fått har emellertid gjort oss uppmärksamma på några mindre

granskningsbehov. På samma gång befinner sig den militära underrättelseverksamheten under en heltäckande nationell övervakning. Den militära underrättelseverksamheten lever med sin tid och utvecklar ständigt sin verksamhet för att svara på förändringar i hotmiljön. Finlands betydande militära styrkor behöver och förtjänar en fungerande och effektiv militär underrättelseverksamhet.

Den finländska militära underrättelseverksamheten står i spetsen för vår nationella säkerhet och försvarsförmåga, ständigt vaksam för Finlands trygghet.

*Huvudstabens underrättelsechef,
brigadgeneral Pekka Turunen*

Finlands militära verksamhetsmiljö

Den internationella säkerhetsmiljön är stadd i förändring på grund av Rysslands aggressiva agerande. Förändringarna kan ha en oförutsedd inverkan på Finland. Vi förbereder oss på förändringar i verksamhetsmiljön bl.a. genom militär planering. Den militära underrättelsen producerar underrättelseinformation som stöd för planeringen och beslutsfattandet.

8

Vi förbereder oss på hot i alla verksamhetsmiljöer och en framgångsrik samverkan behöver aktuell underrättelseinformation.

Förändringar i den geografiska och politiska kontext som utgör Finlands militära verksamhetsmiljö kan ha direkt eller indirekt inverkan på Finlands militära säkerhet. Ett väsentligt verktyg för det militära försvaret är försvarsplaneringen, som beaktar den utveckling som sker i verksamhetsmiljön och förutser även plötsliga förändringar. Som en del av planeringen förbereder vi oss på hot som kan uppstå i olika dimensioner (på land, till havs, i luften, i rymden och inom cyberrummet). Den militära underrättelseverksamheten har som uppgift att skapa en lägesbild som möjliggör en inblick i det aktuella hotläget, och utarbeta bedömningar om verksamhetsmiljöns utveckling.

Förutom av statliga aktörer påverkas utvecklingen i verksamhetsmiljön av övernationella och asymmetriska aktörer och fenomen. I många fall är hoten globala och hopplänkade med varandra. Terrorism utgör ett hot mot säkerheten över hela världen. Den globala, strategiska konkurrensen om kontrollen över naturresurserna och utnyttjandet av dem, regionala konflikter och instabilitet samt de betydande chockverkningsarna av fenomenen är centrala faktorer som påverkar vår säkerhet. De står även i centrum för vår egen resiliens.

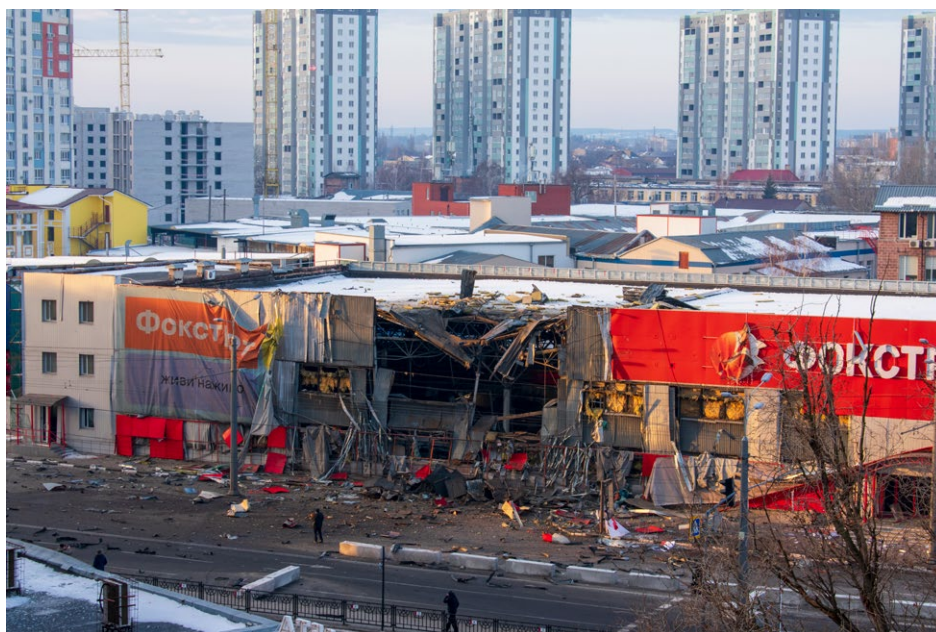
Utvecklingen i säkerhetsmiljön medför inte enbart risker, utan också strategiska utvecklingsprocesser som stärker vår säkerhet. För Finlands del är Fin-

lands och Sveriges medlemskap i Nato den viktigaste säkerhetsrelaterade förändringen. Medlemskapen förbättrar den militära säkerheten i Östersjöområdet och stöder utvecklingen av Finlands försvar.

Ryssland utgör ett militärt hot mot Natos säkerhet och mot fred och stabilitet i det Euroatlantiska området. Ryssland har brutit mot normer och principer som har varit en väsentlig del av ett förutsebart och stabilt europeiskt säkerhetssystem. Ryssland inledde provocerat ett storskaligt väpnat angrepp mot Ukraina, och har olagligt ockuperat områden i Ukraina. Ryssland har också gjort sig skyldigt till krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten i Ukraina, och t.ex. Internationella brottmålsdomstolen ICC har utfärdat en häktningsorder mot president Putin. Landet har också i betydande utsträckning gjort sig skyldigt till handlingar som har förorsakat miljöförstörelse och gett upphov till materiell ödeläggelse, som kommer att ta årtal att bygga upp på nytt.

Ryssland utmanar det internationella systemet

Ryssland strävar efter att öka sitt inflytande i globala säkerhetsfrågor och ser väst som sin huvudsakliga motståndare. Landet strävar efter att minska västs inflytande, försäkra sig om en intressesfär och stärka sina relationer till aktörer som motsätter sig För-

En affär efter Rysslands angrepp på Charkov 15.3.2022 i Ukraina.

enta staternas och västs strategiska målsättningar. Ryssland ser på säkerhetspolitiken som ett stormakternas nollsummespel, där Natos expansion stärker Förenta staternas ställning och därigenom försvagar Rysslands säkerhet. Grannländernas suveränitet eller säkerhetsintressen utgör inte en faktor i Rysslands kalkyler.

Ur Rysslands synvinkel förutsätter tryggheten av den egna säkerheten att den militära hegemonin i dess närområden säkerställs och att grannländerna hålls i en militärt sett sårbar position i förhållande till Ryssland. Landet har drivit denna målsättning genom olika diplomatiska utspel och initiativ. De synligaste av dem var kraven på säkerhetsgarantier år 2021. Ryssland har krävt att Förenta staterna drar bort sina strategiska förmågor från Europa, att Nato återgår till situationen år 1997 och att all militär verksamhet som Förenta staterna bedriver på det tidigare Sovjetunionens område förbjuds.

Rysslands agerande visar, att landet inte anser att Ukraina har rätt att existera som suverän stat. President Putin har flera gånger uttryckt att Ukraina är en del av "samma folk" som Ryssland. De fredsvillkor som Ryssland har uppgett för kriget i Ukraina är att införlivningen av de annekterade områdena erkänns, att Ukraina "demilitariseras" och "denazifieras" och att landet antar en neutral status. Villkoren innebär i praktiken en marionettregering som kontrolleras av Ryssland och att Ukraina görs oförmöget att göra motstånd mot Rysslands militära maktmedel eller påtryckning.

Förutom genom militär styrka främjar Ryssland sina målsättningar genom många olika slags politiska, ekonomiska och diplomatiska metoder samt genom att använda sig av informationspåverkan, men också genom exempelvis sabotage och lönnmord. Rysslands huvudsakliga målsättning för sitt politiska agerande är för tillfället att få väst att godta den indelning i intressesfärer, som landet med vapenmakt påtvingat Östeuropa. En sådan lösning kunde innebära en andhämtningspaus i kriget i Ukraina, men på lång sikt skulle följderna vara oförutsägbara. Om Ryssland uppnår sina mål i Ukraina genom maktanvändning och hotelser, kommer landet sannolikt att på nytt pröva denna strategi som har visat sig fungera väl. Att böja sig för Rysslands krav skulle sannolikt göra framtida eskalationsspiraler ännu farligare än förut.

Ryssland utövar maktpolitik även i den så kallade globala södern. Ryssland strävar efter att skapa rela-

tioner och erbjuda stöd till aktörer som ställer sig negativt till väst. I fråga om detta påminner Rysslands agerande om den politik som Sovjetunionen bedrev under kalla kriget. Ryssland framhäver sin ställning, förvränger sina partnerländers och västs motiv samt överdriver minskningen av västs inflytande. Ryssland försöker t.ex. beskriva BRICS-blocket som en del av den "globala majoriteten" som förhåller sig negativt till väst. Faktum är, att även om många länder upprätthåller och utvecklar sina relationer till Ryssland, innebär det oftast inte att de skulle vara intresserade av att agera aktivt mot väst. Många av Rysslands partnerländer i den globala södern har i själva verket mångdimensionella och mycket starkare relationer till västländerna och Förenta staterna än till Ryssland. I praktiken kan Ryssland endast erbjuda ett mycket begränsat och snävt samarbete.

I Finlands närområde är de till Kolahalvön förlagda strategiska förmågorna, en obegränsad passage till Atlanten via de nordliga sjöförbindelserna samt det arktiska området centrala frågor för Ryssland. Ryssland strävar också efter att begränsa Natos verksamhet i Östersjöområdet och försvaga Finlands och Sveriges integration i Nato samt påverka innehållet i ländernas Natomedlemskap.

Omfattande internationella sanktioner har begränsat Rysslands förmåga att exempelvis få produkter med avancerad teknik och dubbla användningsområden. Sanktionerna har också haft negativa effekter på landets export av energi och på ekonomin i allmänhet. Ryssland prioriterar försvarets utgifter, att ställa resurser till förfogande för krigföringen och öka krigsindustrins produktionsförmåga. Krigsekonimodellen har gradvis förstärkts. Ryssland har i viss mån även lyckats kringgå sanktionerna och förstärka sina partnerskap utanför sanktionsregimen. I synnerhet har man förstärkt sin relation till Kina, vars stöd är en nödvändig motvikt till västländernas sanktionsregim. Dessutom har Ryssland intensifierat sina relationer till stater som befinner sig i marginalen för det internationella systemet, som t.ex. Nordkorea.

Rysslands ekonomi gör det tillsvidare möjligt att fortsätta kriget, men kostnaderna för samhället är höga. Då landet isolerar sig från världsekonomin vänder sig dess ekonomi allt mer inåt. Samtidigt kommer Rysslands agerande sannolikt att utvecklas i en alltmer oberäknelig riktning.

Samtidigt som Ryssland för krig i Ukraina, förbereder landet en omfattande reform av de väpnade styrkorna. Målsättningen är att utöka de väpnade

- 1 200. Motoriserade infanteribrigaden
- 2 61. Marininfanteribrigaden
- 3 80. Motoriserade infanteribrigaden
- 4 44. Armékåren
- 5 69. Motoriserade infanteridivisionen
(Tidigare 138. Motoriserade infanteribrigaden)
- 6 25. Motoriserade infanteribrigaden
- 7 76. Luftlandsättningsdivisionen
- 8 18. Motoriserade infanteridivisionen
- 9 336. Marininfanteribrigaden

- 10 Norra Flottan
- 11 Östersjöflottans huvudbas
- 12 Östersjöflottans Leningradbas
- 13 Olenja flygbas
- 14 Montjegorsk flygbas
- 15 Besovets flygbas
- 16 Hotilovo flygbas
- 17 Tskalovsk flygbas

Rysslands konventionella
militära styrkor i Finlands
närområde.

styrkornas storlek med 350 000 soldater till 1,5 miljoner samt att ställa upp nya trupper och ledningsinstanser. Tyngdpunkten för styrketillväxten ligger på arméns trupper, som också har lidit de tyngsta förlusterna i kriget i Ukraina. Tyngdpunkten inom utvecklingen av flygvapnet och marinen ligger i synnerhet inom förmågan för närförsvar och fjärrverkan. Ryssland upprätthåller och moderniserar också sin kärnvapenarsenal, eftersom kärnvapnen även framöver kommer att vara en central faktor i den stormaktsstrategi som landet har skapat åt sig själv.

Ryssland har inlett en reform av sina väpnade styrkor som gäller militärdistrikten. Som en del av militärdistriktsreformen har man lagt ned Västra militärdistriktet samt Norra Flottans gemensamma strategiska ledning och i deras ställe grundat

Moskvas och Leningrads militärdistrikt. Leningrads militärdistrikt, som verkar i Finlands närhet, planeras genomgå en märkbar förstärkning i framtiden. Armékåren i Kolaområdet kommer att förstärkas till en armé, en helt ny armékår ställs upp i Karelen och många brigader omvandlas till divisioner.

Då de ovan nämnda förändringarna har slutförts, växer styrkan för trupperna i Finlands närområde sannolikt från ca 30 000 till ca 80 000 soldater. Så länge utnötningskriget i Ukraina fortsätter i sin nuvarande form, är det emellertid osannolikt att den militära styrkan i Finlands närområde kommer att öka nämnvärt. Efter att kriget i Ukraina avslutats, kommer Ryssland ändå sannolikt att prioritera sitt nordvästra område och sträva efter att verkställa reformerna i snabbare takt.

Murmansk är den största staden i Kolaområdet och Rysslands viktigaste hamn vid Norra ishavet. På bilden hangarfartyget Admiral Kuznetsov på varvet i Murmansk år 2015.

Att skydda kritisk infrastruktur kräver ständig övning olika myndigheter emellan samt en underrättelselägesbild.

De strategiska intressen som Ryssland fastställt står i oförsonlig konflikt med väst, och i det nuvarande läget finns det inte förutsättningar för att situationen skulle kunna förbättras. Ryssland fortsätter sina strävanden att splittra västländernas enighet, bl.a. genom att erbjuda sympatiserande länder olika typer av samarbetsprojekt. Ryssland strävar efter att påverka Finlands säkerhetspolitiska lösningar och låter förstå, att det skulle leda till ökade spänningar, ifall Natos infrastruktur skulle förläggas till Finland.

Rysslands aggressiva agerande är den viktigaste orsaken till de militära spänningarna i Europa. Rysslands förmåga att mobilisera militära och samhällsliga resurser kommer sannolikt att vara tillräcklig för att upprätthålla konflikten i Ukraina åtminstone under de närmaste åren. För Ukrainas försvarsförmåga är betydelsen av stödet från väst fortsättningsvis kritisk.

Ryssland kommer sannolikt att öka användningen av alla metoder för bredspektrig påverkan i sin strävan att förorsaka splittring inom Nato och Europeiska unionen. Till dessa metoder hör cyber- och informationspåverkan, energipolitik, påverkan av energi- och övrig kritisk infrastruktur, styrning av immigranter och olika underrättelseoperationer.

Kina ökar sitt globala inflytande

Kinas målsättning är att uppnå en obestridd politisk, ekonomisk, militär och teknologisk stormaktsställning på global nivå senast 2049, då det har gått 100 år sedan folkrepubliken Kina grundades. Kina strävar efter att öka sitt inflytande och befästa sin ställning, i synnerhet i förhållande till Förenta

staterna. Kina har t.ex. ett vidsträckt politiskt och ekonomiskt inflytande i den globala södern. Som en del av sin stormaktsstrategi utvecklar Kina också sina väpnade styrkor och deras prestationsförmågor. Tyngdpunkten ligger på att utveckla marinen. Enligt Nato har Kina som mål att utmana Natos intressen, säkerhet och värderingar. Kina motsätter sig att andra länder allierar sig militärt och i synnerhet att liknande strukturer som Nato uppstår i Asien.

Ryssland är en betydelsefull partner för Kina, men landet är inte jämbördigt med Kina. Kina strävar efter att dra nytta av Rysslands svaga situation. För Ryssland är Kina t.ex. en betydelsefull mottagare av oljeexport, eftersom Ryssland har förlorat sina energintäkter från den tidigare handeln med västländer. Kina köpte i juli (2024) 47 procent av den ryska oljan. Av Rysslands totala export gick 31 procent till Kina 2023, och ca hälften av Rysslands import kommer från Kina. Kina hjälper också Ryssland att kringgå sanktionerna. Balansen i förhållandet mellan Kina och Ryssland utvecklas mer och mer i riktning mot en situation som gynnar Kina, och Ryssland är på väg att bli strategiskt sett beroende av Kina. Medan Ryssland fortsätter att föra krig i Ukraina riktar västländerna inte sin uppmärksamhet mot Kina, utan åt annat håll, vilket är till fördel för Kina.

Östersjön har strategisk betydelse

Nordens strategiska betydelse kvarstår oberoende av hur kriget i Ukraina slutar. Rysslands strategiska intresse är att trygga användningen av Östersjön i alla situationer. Den ryska marinens handlingsfrihet på Östersjön är begränsad, då alla de övriga Östersjö-

Östersjön har strategisk betydelse. Minfartyget Uusimaa eskorterar den franska fregatten FREMM FS Aquitaine till internationella farvatten som avslutning på besöket i Helsingfors 2024.

staterna är medlemmar i Nato. Redan innan Finland och Sverige blev medlemmar i försvarsalliansen har de länge i Rysslands ögon praktiskt sett varit en del av Nato.

Fastän gasledningarna i Östersjön har varit avstängda sedan hösten 2022, går över 40 procent av Rysslands utrikeshandel fortfarande via Östersjön, som är Rysslands viktigaste oljeexportrutt.

Dataöverföringskablar på botten av Östersjön och energiöverföringsinfrastrukturen är av väsentlig betydelse, i synnerhet för Finland och de baltiska länderna. Samtidigt har risken för utomstående påverkan mot dem ökat avsevärt. Det är mycket svårt att påvisa att en aktör gjort sig skyldig till påverkan som riktar sig mot infrastruktur, och det är möjligt att förneka gärningarna.

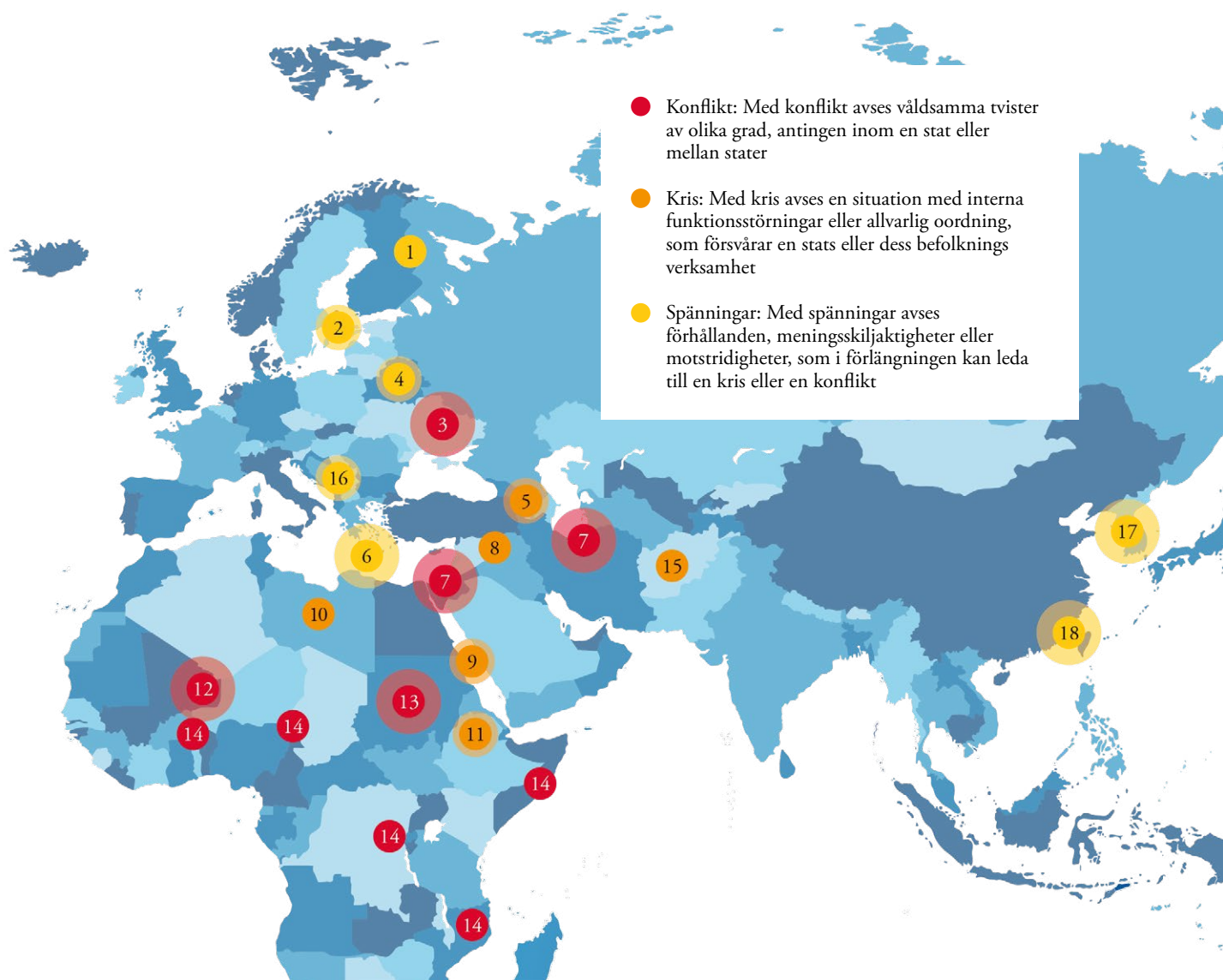
Stormaktsdynamiken i det arktiska området

Det arktiska områdets säkerhetspolitiska betydelse

ökar, och det militära motsatsförhållandet tilltar.

Områdets strategiska betydelse och ekonomiska potential är viktig, såväl för väst som för Ryssland och Kina. Ekonomin är ett centralt tema också för Rysslands arktiska politik, och den militära utvecklingen i det arktiska området framskrider sida vid sida med ekonomins och infrastrukturens utveckling. Sanktionerna och isoleringen av Ryssland kommer med mycket stor sannolikhet att bromsa upp Rysslands möjligheter att genomföra sina planer.

Ryssland fortsätter att utveckla sina väpnade styrkors arktiska prestationsförmågor. Ur Rysslands synvinkel är det arktiska området i första hand en spelplan för dess väpnade styrkor, och landet förhåller sig inte positivt till utomståendes verksamhet i området. Den fria användningen av det arktiska havsområdet är en kritisk faktor för Rysslands kärnvapenavskräckning. Det är emellertid möjligt att Ryssland, i takt med att landet isoleras från det övriga internationella samarbetet, blir villigare att öka samarbetet inom det arktiska området, i synnerhet med Kina. Det

1. Spänningar: Följder av instrumentaliserad invandring i gränsområdet mellan Ryssland och Finland
2. Spänningar: I Östersjön har det förekommit påverkan på undervattensinfrastruktur samt GPS-störningar av sjö- och flygtrafiken
3. Konflikt: Rysslands storskaliga anfall mot Ukraina har fortgått sedan februari 2022
4. Spänningar: Belarus riktar storskalig påverkan mot väststaterna
5. Kris: Krisen i Nagorno-Karabach som pågått i decennier är fortfarande en källa till instabilitet
6. Spänningar: Områdes- och naturresurskonflikterna samt flyktingströmmarna upprätthåller spänningar och regional instabilitet i östra Medelhavet
7. Konflikt: Följderna av kriget i Gaza samt de spända/skärpta relationerna mellan Israel och Iran ökar spänningarna i hela Mellanöstern
8. Kris: De interna problemen i Irak och Syrien samt striden mot Daish fortsätter
9. Kris: Säkerhetsläget vid Röda Havet är fortfarande svagt som en följd av konflikterna i området
10. Kris: Det inrikespolitiska dödsläget i Libyen är känsligt för utomstående påverkan och för en ny försämring av säkerhetsläget
11. Kris: Det interna läget i Etiopien är fortfarande instabilt till följd av fortsatta lokala sammandrabbningar
12. Konflikt: I Sahelområdet har instabiliteten varat länge p.g.a. ett flertal militärkupper och för att Rysslands ökade inflytande har undergrävt utvecklingen mot demokrati
13. Konflikt: Inbördeskriget i Sudan, som började 2023, kan eskalera till grannländerna
14. Konflikt: Bekämpningen av radikalislamistiska grupper fortsätter i många områden utan lösning i sikte
15. Kris: I Centralasien är situationen i Afghanistan fortfarande mycket instabil
16. Spänningar: I Kosovo, Bosnien och Hercegovina fortsätter de bakomliggande spänningarna mellan etniska grupper
17. Spänningar: Nordkoreas verksamhet förorsakar spänningar på den koreanska halvön och i dess omgivning
18. Spänningar: Spänningarna mellan Kina och Taiwan är fortfarande på hög nivå

arktiska området är ett av tyngdpunktsområdena för Kinas långsiktiga strategiska planer. Detta kommer sannolikt att synas även inom utvecklingen av dess väpnade styrkor under de kommande åren.

Kriserna i Mellanöstern återspeglas på Finlands säkerhetsmiljö

Olika typer av kriser och konflikter i Mellanöstern påverkar exempelvis kraven på ett finskt deltagande i internationell krishantering och på migrationsströmmarna mot Finland. I synnerhet det exceptionella angrepp som terroristorganisationen Hamas i oktober 2023 riktade mot Israel och den operation Israel som en följd av detta inledde, med målsättningen att förstöra Hamas handlingsförmåga, kommer sannolikt att ha omfattande och långvariga följder för den regionala maktbalansen.

Konflikten i Gaza och dess omfattande följder har gynnat Ryssland. Gaza började vid sidan om kriget i Ukraina konkurrera om den internationella uppmärksamheten, och krisen har gett Ryssland möjlighet att rikta politisk påverkan mot väst och bedriva informationspåverkan. Rysslands faktiska möjligheter att påverka utvecklingen av en motsvarande konflikt är dock begränsade.

Hoten mot Finlands försvarssystem

Finlands medlemskap i Nato, det intensifierade internationella försvarssamarbetet samt förändringen i den europeiska säkerhetsmiljön har ökat Rysslands behov av information om Finland. Föremål för underrättelsetjänsternas intresse är i synnerhet verkställandet av Finlands Natopolitik, utvecklingen av

försvarssamarbetet, de internationella truppers verksamhet i Finland samt utvecklingen av Natos staber och truppstrukturer. Under den tid som kriget i Ukraina har pågått, har dessutom behovet av att få fram information om försvarsindustrins produktionskapacitet och utvecklingen av Försvarsmaktens materiella prestationsförmåga accentuerats. Det primära underrättelsehotet mot försvarssystemet riktas mot Försvarsmaktens förmågor och användningsprinciper samt beredskap.

Ryssland bedriver en aktiv underrättelseverksamhet i Finland. Rysslands militära underrättelsetjänst har strävat efter att uppdatera underrättelsemetoderna, så att de bättre svarar mot den förändrade verksamhetsmiljön. Det är sannolikt att metoderna är mångsidigare än tidigare och delvis improviserade. Detta kan ta sig uttryck i en ökad användning av exempelvis bulvaner och mellanhänder samt i mer direkta närmanden. Försök att värva personkällor i datanätverk och särskilt inom Rysslandsvänliga forum på sociala medier kommer sannolikt att förekomma i högre grad. Det finns fortsättningsvis ett betydande hot om underrättelseverksamhet inom cyberområdet.

Förutom underrättelseverksamhet har Rysslands militära underrättelsetjänst förmåga att genomföra sabotage och skadegörelse. Under den tid som kriget i Ukraina har pågått, har Ryssland organiserat skadegörelse på olika nivåer i flera europeiska länder. Aktionerna har utförts av gärningsmän värvade av Ryssland. De har lyckats genomföra enkla attacker mot logistik som använts till stöd för Ukraina. Också i Finland har hotet om allvarlig skadegörelse ökat, i synnerhet mot stöd som riktas till Ukraina. Vid

Kriserna i Mellanöstern påverkar krishanteringen och uppdragen för informationsinhämtning som satts upp för den militära underrättelseverksamheten.

Föremål för underrättelsetjänsternas intresse är t.ex. de internationella truppers verksamhet i Finland. På bilden kan man se Förenta staternas flygvapens stridsplan F-35 under övningen Baana 24 i Finland.

behov har Ryssland beredskap att öka verksamhetens intensitet och förmågan att rikta skadegörelse även mot militära mål eller mot den kritiska samhällsinfrastrukturen och försörjningsberedskapen.

Säkerhetsmiljöns utmaningar och Finland

Ryssland anser sig vara i konflikt på systemnivå med väst och försöker påverka i synnerhet Natos och Europeiska unionens enighet samt Förenta staternas engagemang i försvaret av Europa. Finlands medlemskap i Nato har inte förorsakat nämnvärda förändringar i fråga om nivån för Rysslands militära verksamhet, och något direkt militärt hot riktas inte mot Finland. På lång sikt har Ryssland målsättningen att stärka hela sitt västliga område militärt, vilket tar sig uttryck i en strävan att förstärka trupperna också i Finlands närområde.

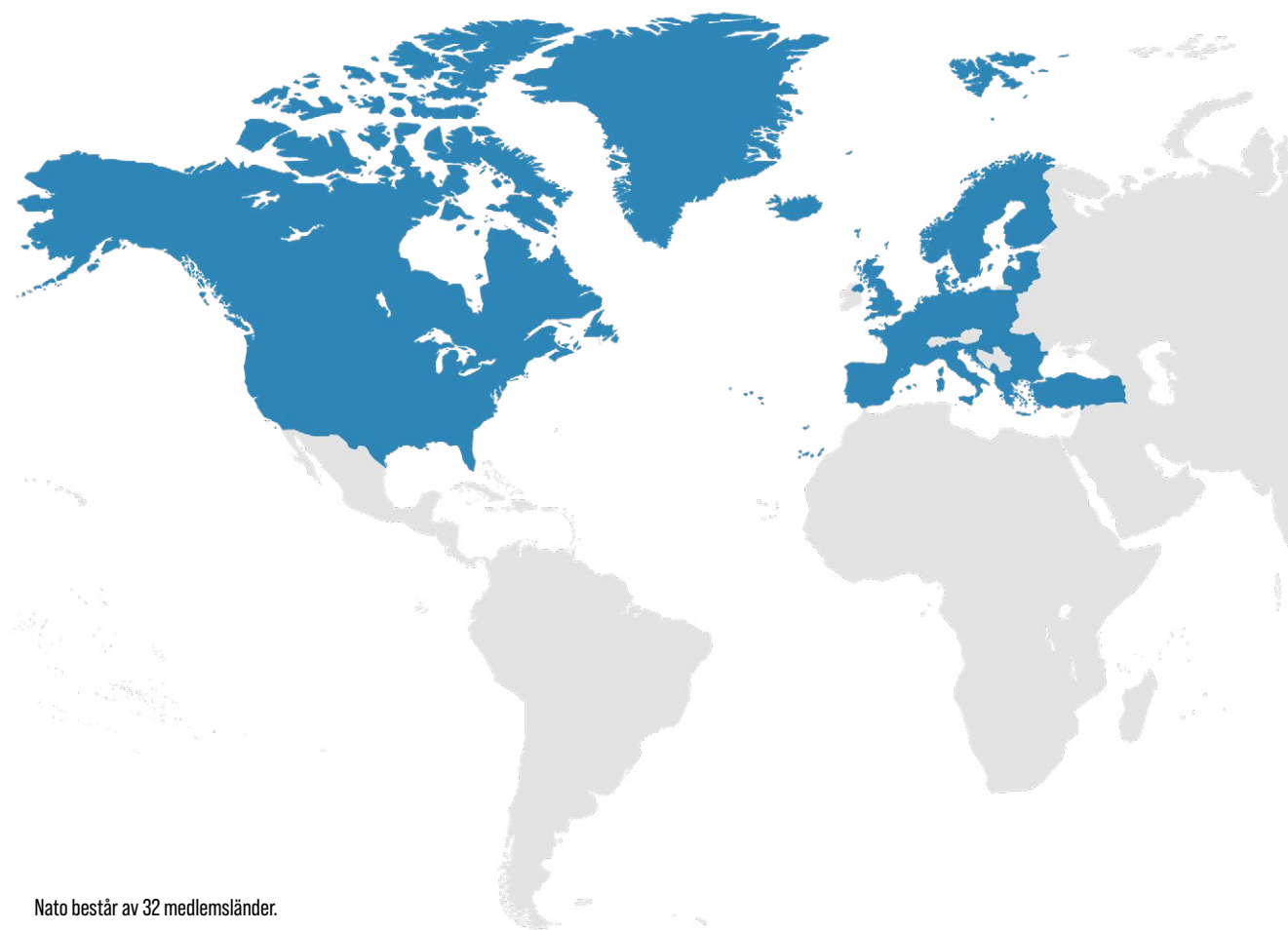
Spänningarna i Finlands militära omgivning har ökat. Internationella kriser och krig har direkta och indirekta följder också för Finland. Man kan grovt taget säga, att riskerna har ökat inom alla delområden. Man kan ändå inte se någon omedelbar ytterligare försämring av den militära säkerhetssituationen i Finlands verksamhetsmiljö.

Då riskerna ökar inom alla delområden av säkerheten ställer detta även krav på den militära underrättelsen.

Finland som medlem i Nato

Finland är en aktiv aktör i Nato som sköter sin egen del av förpliktelserna och deltar i uppgifterna för Natos kollektiva försvar. Försvarsmaktens huvuduppgift är även framöver att ansvara för Finlands militära försvar. Finlands militära underrättelseverksamhet deltar i underrättelsesamarbetet i Nato, men vår huvuduppgift är att följa med och analysera Finlands militära verksamhetsmiljö. Den globala säkerhetsmiljön är stadd i förändring, vilket accentuerar behovet av samarbete och delad underrättelseinformation som stöd för beslutsfattandet.

Nato är en försvarsallians, vars kärnuppgifter omfattar avskräckning och försvar, krisförebyggande och krishantering samt säkerhetssamarbete. Alliansen har 32 medlemmar som med stöd av det nordatlantiska fördraget förbinder sig att vid behov ge även militär hjälp till en allierad som blivit föremål för ett angrepp. Natos ledningsstruktur, försvarsplanering och övningar utgör grunden för det kollektiva försvaret. Alliansen har inga egna operativa militära förband, utan medlemsländerna ställer dessa till alliansens förfogande genom separata beslut och för noggrant definierade uppgifter.

Natos beslutsfattande är uppdelat i politiskt och militärt beslutsfattande. Medlemsländerna ger politisk styrning till den militära strukturen och alliansens beslut kräver alltid konsensus. Det högsta beslutsorganet är Nordatlantiska rådet. Det högsta militära beslutsorganet är militärkommittén, som är underställd Nordatlantiska rådet. Natos militära ledningsstruktur består av Alliansens militärstrategiska ledning för operationer som är underställd alliansens överbefälhavare för Europa samt Alliansens militärstrategiska ledning för transformation.

När denna översikt publiceras har Finland varit medlem i försvarsalliansen i cirka två år. Under denna tid har Finland, och i synnerhet Försvarsmakten, lärt sig åtskilligt om alliansens funktioner, målsättningar och resurser. Medlemskapet i en allians som består av 32 nationer innebär att Finland axlar sin del av förpliktelserna och deltar i uppgifterna för Natos kollektiva försvar i enlighet med separata avtal. Finland har alltsedan början av sitt medlemskap varit en aktiv aktör som visar sin förmåga att bära ansvar och vilja att uppnå alliansens målsättningar.

I och med medlemskapet i Nato kommer Försvarsmaktens huvuduppgift även i fortsättningen att vara att ansvara för Finlands militära försvar. Detsamma gäller för Finlands militära underrättelse: huvuduppgiften är att följa med och analysera faktorer som direkt eller indirekt påverkar Finlands säkerhetsmiljö och därigenom Finlands säkerhet, att stöda lägesförståelsen som utgör grunden för det nationella, militära och politiska beslutsfattandet samt att ge nödvändiga förhandsvarningar.

Som en del av förpliktelserna som allierad deltar

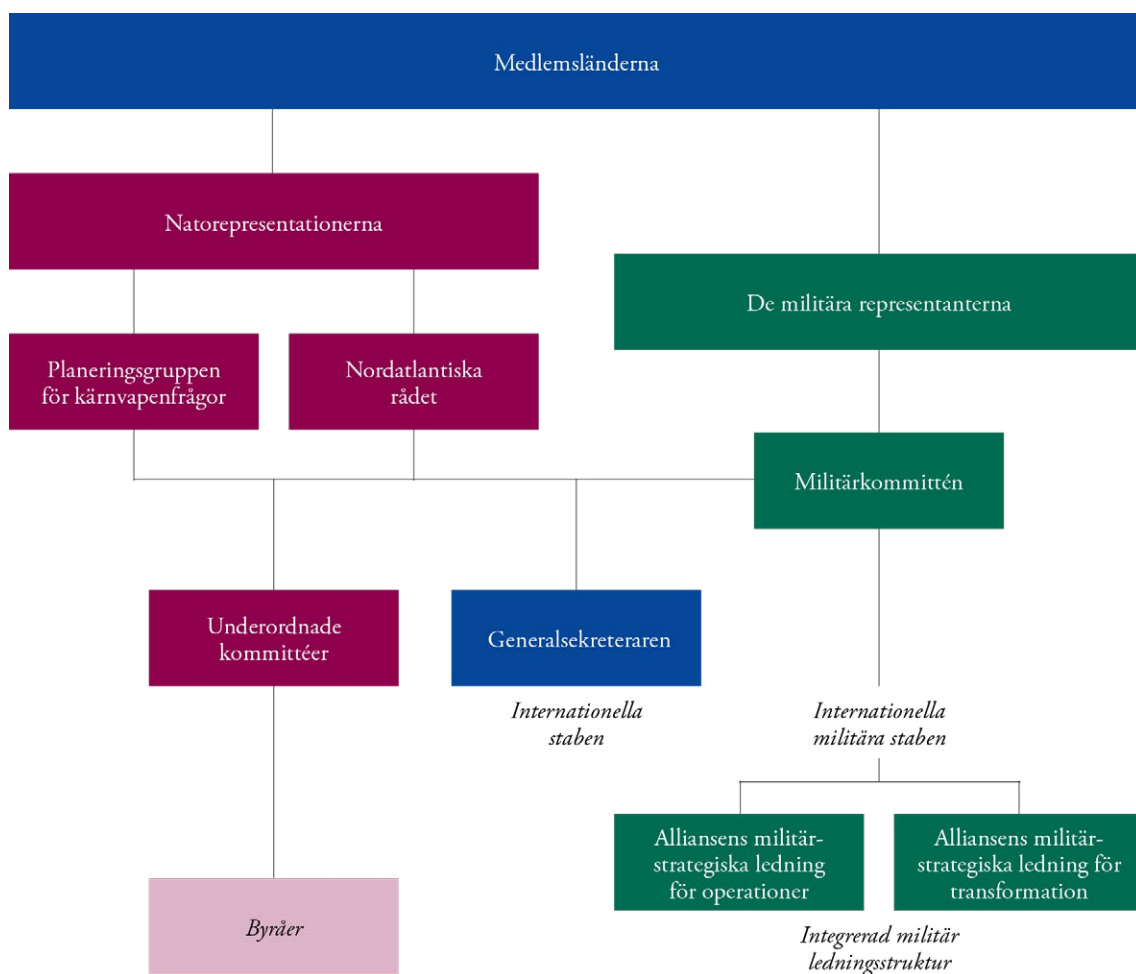

Den militära underrättelsen deltar i Natos underrättelsesamarbete bl.a. i Östersjöområdet.

Finland också i Natos underrättelsesamarbete. Som stöd för sitt beslutsfattande behöver Nato aktuell underrättelseinformation. Den globala säkerhetsmiljön förändras ständigt, och Nato blir tvunget att förbereda sig på allt mer komplexa globala hot. För att kunna förutse dessa hot krävs det nya förmågor och beslutsam samverkan av de allierade. I en säkerhetsmiljö som befinner sig i ständig förändring accentueras behovet av intensivt samarbete och informationsutbyte. Natos beslutsfattande stöds genom strategiska bedömningar på lång sikt samt genom lägesrapporter, som koncentrerar sig på kortare tidsperioder. En central uppgift är också att vid behov varna Natos beslutsfattare för sådana utvecklingsförlopp som påverkar hela alliansens samt enskilda allierades säkerhet, utifrån vilka Nato vid behov justerar sin avskräckning och aktiverar åtgärder inom försvaret.

Natos hotmiljö är dynamisk. Enligt deklarationen på toppmötet i Washington utgör Ryssland och terrorism de huvudsakliga hoten mot Nato. I de rapporter som produceras som stöd för Natos beslutsfattande ligger fokus också på ny teknik, nya verksamhetsmiljöer och potentiella hot. Vidare bildar de regionala instabila förhållanden som uppstått på Natos östra och södra flanker en central utgångspunkt för utvecklingen av Natos avskräckning och försvar. De allierade utvecklar Natos verksamhetssätt och processer för att stödja Natos beslutsfattande, också inom underrättelseväsendet.

Till följd av den dynamiska hotmiljön är den viktigaste målsättningen för Natos underrättelserapportering att erbjuda alliansens politiska och militära beslutsfattare högklassig, kundorienterad och rätttidig underrättelseinformation som stöd för medveten-

Natos arbetsstruktur.

Natos högkvarter är beläget i Bryssel, där alliansens samtliga 32 medlemsländer är representerade.

heten om verksamhetsmiljön och lägesförståelsen. En central del av det underrättelsesamarbete som involverar alla 32 allierade är att förena sina resurser, undvika överlappningar och sörja för en optimal och effektiv användning av resurserna.

Natos dagliga ärenden sköts i alliansens drygt fyrahundra kommittéer. Även Natos högkvarter i Bryssel fungerar som en kommittéstruktur i fråga om styrningen av medlemsländerna. De två centrala underrättelseekommittéerna är kommittén för civil underrättelseverksamhet och kommittén för militär underrättelseverksamhet, där medlemsländernas underrättelse- och säkerhetstjänster representerar sina länder. Kommittén för civil underrättelseverksamhet fungerar i en konsultativ roll för Nordatlantiska rådet, bl.a. i frågor som rör spionage och terrorverksamhet som hotar alliansen. Kommittén för militär underrättelseverksamhet har som uppgift att stöda såväl Nordatlantiska rådet som Natos militärkommitté. En väsentlig uppgift för Natos kommitté för militär underrättelseverksamhet är att ge Natos underrättelsestrukturer strategisk styrning. Finlands militära underrättelse deltar i verksamheten som kommittén för militär underrättelseverksamhet bedriver och i verksamheten inom ett stort antal arbetsgrupper i anslutning till kommittén. Den

militära underrättelsen stöder alliansens lägesförståelse, som stärker Natos centrala uppgifter, särskilt avskräckningen och försvaret.

En betydande aktör inom Natos underrättelseverksamhet är högkvarterets Gemensamma underrättelse- och säkerhetsavdelning (Joint Intelligence and Security Division). Avdelningen leds av den biträdande generalsekreteraren, som har en viktig roll såväl när det gäller att stöda den lägesmedvetenhet som de politiska beslutsfattarna behöver och med tanke på den strategiska ledningen av Natos underrättelseverksamhet. Den biträdande generalsekreteraren leder högkvarterets underrättelserapportering samt den civila och den militära underrättelseverksamheten samt säkerhetssektorn. Den biträdande generalsekreteraren samarbetar med alliansens överbefälhavare för Europa och med de ledningsinstanser som är underställda honom i underrättelsefrågor.

Natos underrättelse fungerar enligt verksamhetsmodellen Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance. Det innebär att man, som stöd för såväl de politiska som de militära beslutsfattarna, genom underrättelseinhämtning och analys inom alla dimensioner (land, hav, luft, rymden och cyber) skapar en övergripande förståelse av verksamhetsmiljön.

Lagen om militär underrättelseverksamhet samt lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten

Den militära underrättelseverksamheten gick in i en ny era, då lagen om militär underrättelseverksamhet trädde i kraft år 2019. Lagen gav den militära underrättelseverksamheten nya befogenheter och definierade dess uppgiftsområde mer noggrant än tidigare.

22

Riksdagen stiftade lagen om den militära underrättelseverksamheten 2019.

Användningen av underrättelsemetoder är juridiskt sett tydligt avgränsad.

Lagen om militär underrättelseverksamhet binder den militära underrättelseverksamheten till politisk styrning. Den högsta statsledningen bereder prioriteringen av föremålen för militär underrättelseinhämtning, vilket definierar vilka föremål den militära underrättelsen ska inhämta information om för att stöda statsledningens beslutsfattande. På grundval av prioriteringarna ger Huvudstabens underrättelse-

chef den militära underrättelsen order om att utföra ett underrättelseuppdrag, vilket utgör den rättsliga grunden för underrättelseinhämtningen.

Användning av underrättelsemetoder

Då den militära underrättelsemyndigheten utför ett underrättelseuppdrag använder den sig av olika

Lagen om militär underrättelseverksamhet 4 § Föremål för den militära underrättelseinhämtningen

Följande verksamheter är föremål för den militära underrättelseinhämtningen, om verksamheten till sin art är militär:

- 1) verksamhet som bedrivs av en främmande stats väpnade styrkor och av med dem jämförbara organiserade trupper samt förberedelse för sådan verksamhet,
- 2) underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finlands försvar,
- 3) planering, tillverkning, spridning och användning av massförstörelsevapen,
- 4) en främmande stats utvecklande och spridning av militärmateriel,
- 5) en kris som allvarligt hotar internationell fred och säkerhet,
- 6) verksamhet som allvarligt hotar säkerheten vid internationella krishanteringsinsatser,
- 7) verksamhet som allvarligt hotar säkerheten i samband med att Finland ger internationellt bistånd och i samband med annan internationell verksamhet.

Föremål för den militära underrättelseinhämtningen är också en främmande stats verksamhet eller någon annan sådan verksamhet som allvarligt hotar det finska försvaret eller som äventyrar samhällets vitala funktioner.

metoder för att utföra uppdraget. Föremålen för den militära underrättelseinhämtningen försöker per se hemlighålla sin verksamhet och undvika att information om dem skulle vara lätt tillgänglig för utomstående. Underrättelsemetoderna i 4 kapitlet i lagen om underrättelseverksamhet är också en kraftfullare metod för informationsinhämtning, som inte skulle vara tillgänglig på annat sätt. Eftersom det är möjligt att en felaktig användning av underrättelsemetoderna kan kränka det grundlagsenliga skyddet av privatlivet, är det endast möjligt att använda metoderna då de lagenliga förutsättningarna uppfylls. Beslut om användning av metoder som ingriper djupt i de grundläggande och mänskliga rättigheterna fattas av domstol.

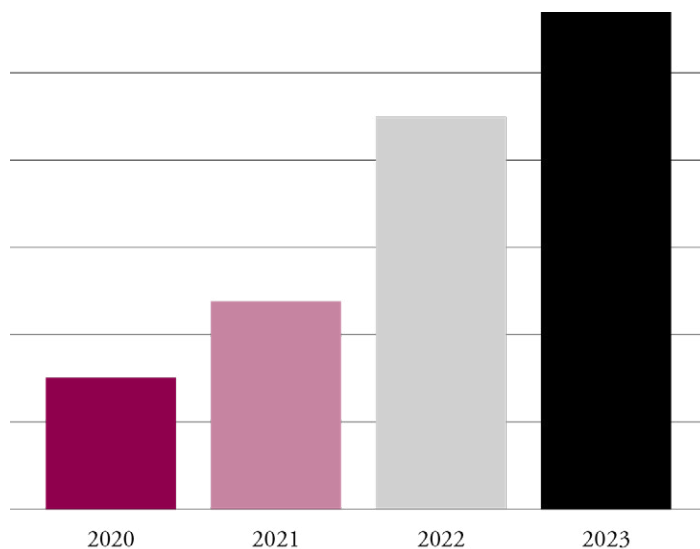
Användningen av befogenheterna har ökat, eftersom det har funnits ett nödvändigt behov av underrättelseinhämtning med hjälp av de nya underrättelsemetoderna. Ökningen visar att det har funnits ett tydligt behov av att använda sig av befogenheterna. Metoderna har de facto främjat uppnåendet av syftet för den militära underrättelseinhämtningen.

Lagen om militär underrättelseverksamhet – en bedömning av hur väl den har fungerat

Då den trädde i kraft utgjorde lagen om militär underrättelseverksamhet en fullständigt ny form av reglering. Den militära underrättelsemyndigheten har utifrån de erfarenheter man fått av tillämpningen av lagen noterat vissa behov av att ändra lagstiftningen.

I likhet med Skyddspolisen anser den militära underrättelsemyndigheten att underrättelseförbudet som gäller utrymmen som används för boende av stadigvarande natur skulle vara bra att granska och utvärdera om förbudet kunde slopas helt eller åtminstone ändras på så sätt, att förbudet inte skulle gälla statliga aktörer, såsom t.ex. en utländsk underrättelseofficer. Vidare har underrättelsemetoden teknisk observation av utrustning konstaterats vara i någon mån svår att tillämpa i praktiken, eftersom användningen av metoden förutsätter mycket noggrann förhandsinformation om den anordning som skulle vara föremål för användningen av underrättelsemetoden. Det är typiskt för underrättelseverk-

24

Beslut om användning av underrättelsemetoder 2020-2023.

samheten att föremålen försöker dölja information om hurdana datorer eller andra liknande tekniska anordningar de använder. Därför kan det hända att noggrannare information om anordningen och dess natur blir tillgänglig först i det ögonblick då användningen av metoden kan inledas. Den militära underrättelsemyndigheten anser att det är nödvändigt att överväga en ändring gällande den tekniska observationen av anordningar på så sätt att metoden förutom på en dator eller någon annan liknande teknisk anordning också kunde tillämpas för att få information om en person.

Övergripande revidering av lagen om militär disciplin och brottsbekämpning

Lagen om militär disciplin och brottsbekämpning (255/2014) har reviderats med målsättningen att säkerställa att den reglering som gäller Försvarsmaktens och i synnerhet Huvudstabens brottsbekämp-

ning är aktuell, då man beaktar de förändringar som skett i verksamhetsmiljön efter att lagen har trätt i kraft, samt att säkerställa att Huvudstaben har möjlighet att genomföra sina uppgifter i alla beredskapssituationer från normala förhållanden till undantagsförhållanden.

Genom regleringen strävar man efter att Huvudstaben ska ha självständiga befogenheter att utföra sina uppgifter och att lagstiftningen inte ska stödja sig på en annan myndighets behörighet eller befogenheter, såsom fallet är i den gällande lagen. Målsättningen är att mer effektivt kunna identifiera, avslöja och förhindra inre och yttre hot mot Finlands militära försvar, vilka t.ex. främmande länders underrättelsetjänster, enskilda personer eller organisationer avsiktligt riktar mot vårt land. Målsättningen med regleringen är också att i fråga om dessa aspekter implementera brottsansvaret på ett bättre och mer effektivt sätt samt att skydda säkerheten i samhället.

Användningen av underrättelsemetoder förutsätter att de lagstadgade förutsättningarna uppfylls.

Den militära underrättelsens organisation och prestationsförmågor

Den militära underrättelseverksamhetens syfte är att producera underrättelseinformation till dem som behöver den. Den militära underrättelseverksamheten är en del av Försvarmakten, och den betjänar såväl de olika ledningsnivåerna inom Försvarmakten som i synnerhet Försvarmaktens ledning samt statsledningen.

Republikens president är en viktig slutanvändare av underrättelseinformation.

Den militära underrättelsen producerar en lägesbild som stöd för flygvapnets operationer.

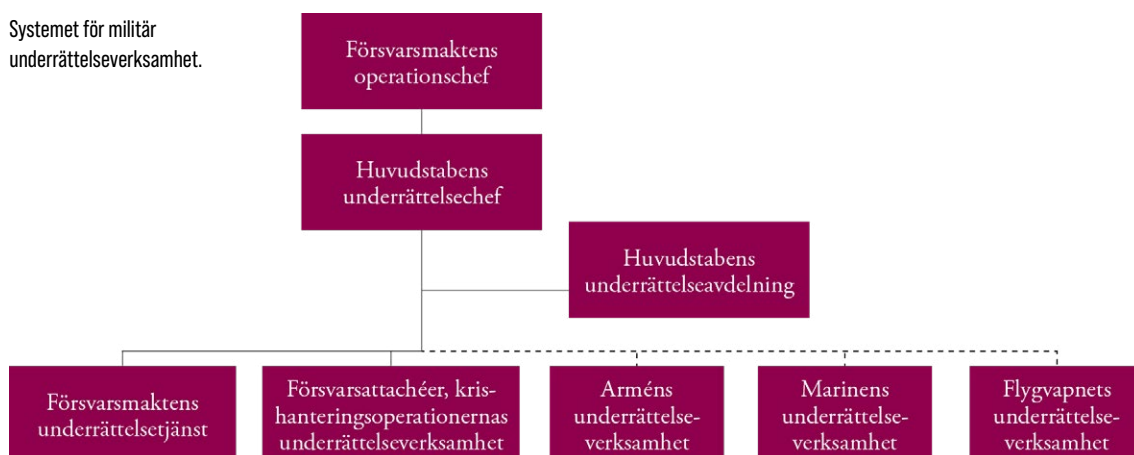
Den militära underrättelsetjänstens uppgift är att inhämta och behandla information om militär verksamhet som riktar sig mot Finland, eller som är av betydelse med tanke på Finlands säkerhetsmiljö, eller om annan verksamhet som allvarligt hotar Finlands försvar eller äventyrar livsviktiga samhällsfunktioner. Informationen behövs för att den militära underrättelsen ska kunna ge nödvändiga förhandsvarningar om militära hot mot Finland samt skapa en tillräcklig förståelse av verksamhetsmiljön, för att kunna stödja Försvarsmaktens och statsledningens beslutsfattare samt för att kunna utföra Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.

Det är Försvarsmaktens uppgift att sörja för det militära försvaret av Finland, stödja andra myndigheter, delta i lämnande av internationellt bistånd och samverkan som bestäms i lag samt att delta i internationell militär krishantering. Som en del av Försvarsmakten och det militära försvaret av Finland är det den militära underrättelsens uppgift att trygga Finlands befolknings livsbetingelser, de grundläggande fri- och rättigheterna och statsledningens handlingsfrihet samt att försvara den lagliga samhällsordningen. Den militära underrättelsen deltar också i Försvarsmaktens internationella uppdrag, såsom i att ge och ta emot militärt bistånd och delta i militära krishanteringsoperationer. Dessutom fullgör den militära underrättelsen sina egna uppgifter som en del av försvarsalliansen Nato. Inom den militära underrättelseverksamheten är rättidighet samt den

Försvarsgrenarnas underrättelseverksamhet samarbetar intensivt t.ex. med radarövervakningen.

Systemet för militär
underrättelseverksamhet.

producerade underrättelseinformationens tillförlitlig-
het och användbarhet av största betydelse.

Den militära underrättelsens struktur

Den militära underrättelsen är en del av För-
svarmaktens operativa verksamhet, som leds av
Försvarmaktens operationschef. Huvudstabens
underrättelseavdelning, som leds av Huvudstabens
underrättelsechef, ansvarar för planeringen och utfö-
randet av den militära underrättelsens uppdrag. Han
styr också Försvarmaktens underrättelsetjänst. Till

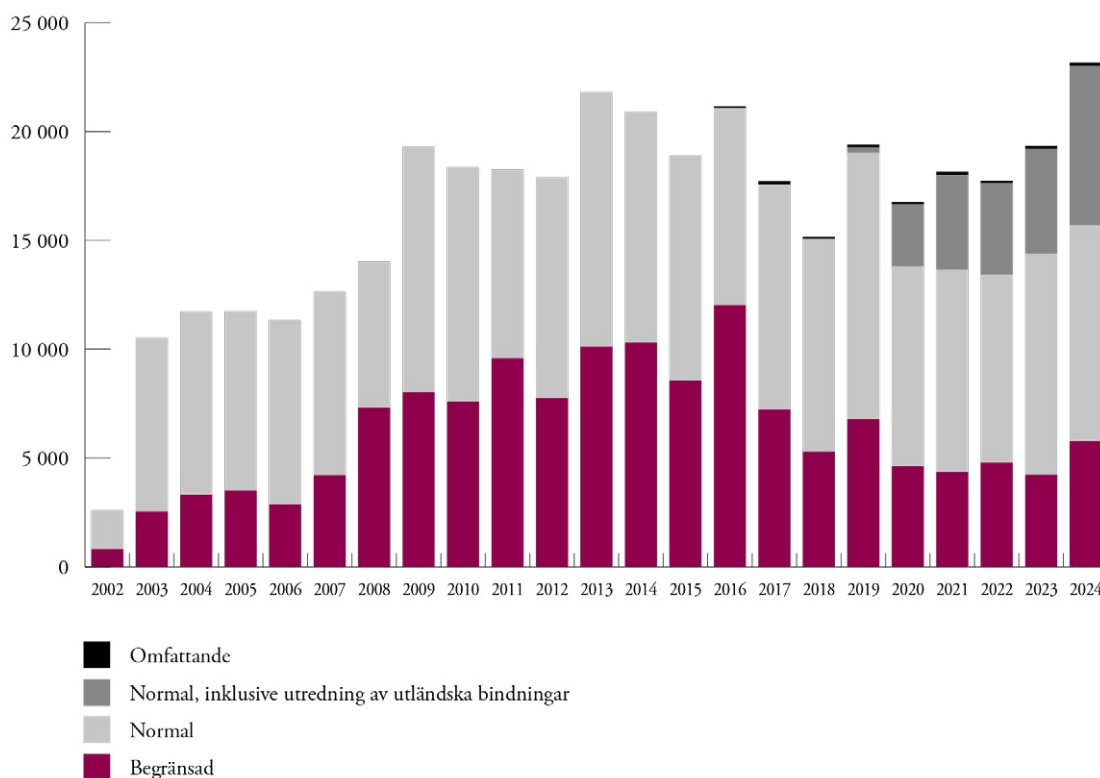
underrättelsetjänstens uppgifter hör att följa med
och bedöma den militära verksamhetsmiljön och
rapportera om den. Försvarmaktens underrättelse-
tjänst ansvarar också för försvarsministeriets och För-
svarmaktens plats- och omständighetsdatatjänster.

Försvarsgrenarna, dvs. Armén, Marinen och Flyg-
vapnet, har sina egna underrättelseorganisationer
och deras uppgift är i första hand att stödja försvars-
grenskommendörernas beslutsfattande samt förband-
ens operationer genom att producera lägesbilder
och bedömningar gällande händelserna i närområ-

Genom kontrapionage
inhämtas information om
underrättelseverksamhet
som hotar exempelvis kritisk
infrastruktur och livsviktiga
funktioner i samhället.

Antal utförda säkerhetsutredningar 2002-2024.

det. Försvarsgrenarnas underrättelseorganisationer samarbetar intensivt med förband och aktörer som deltar i övervakningen av den territoriella integriteten. Dessutom utbildar och utrustar försvarsgrenarna underrättelseförband för uppgifter under undantagsförhållanden. Huvudstabens underrättelsechef ansvarar för det operativa ledandet av försvarsgrenarnas underrättelseverksamhet.

Kontraspionaget är en del av den militära underrättelsen

Kontraspionaget är en del av Försvarsmaktens underrättelsesystem. Genom kontraspionage inhämtas och behandlas information om underrättelseverksamhet som riktas mot Finlands försvar och som hotar Finlands försvar eller livsviktiga samhällsfunktioner. Kontraspionaget avslöjar och förebygger hot och brott mot Finlands militära försvar, såsom underrättelseverksamhet, sabotage, terrorism, organiserad brottslighet samt cyberangrepp.

Kontraspionagets uppgift är att identifiera hot från

utländska underrättelse- och säkerhetstjänster, samt att identifiera deras verksamhetsprinciper och målsättningar. Målsättningen är att skydda Försvarsmaktens centrala aktörer mot underrättelsehot samt att tillhandahålla den politiska och militära ledningen förhandsvarningar om förändringar i verksamhetsmiljön och hoten.

Kontraspionaget är också en utsedd säkerhetsmyndighet (Designated Security Authority, DSA), som utför person- och företagssäkerhetsutredningar samt godkänner datasystem och krypteringslösningar.

Underrättelseverksamheten

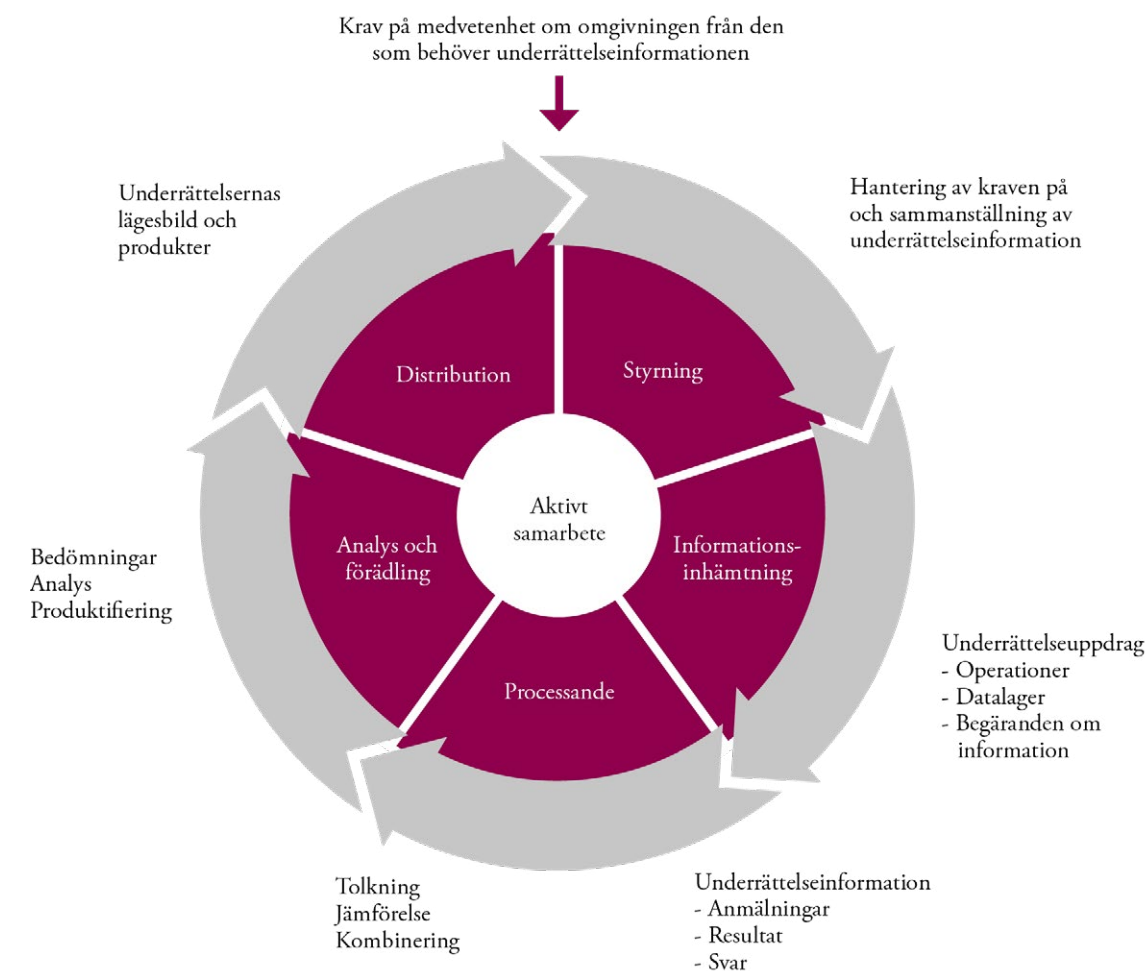
Underrättelseverksamheten åskådliggörs ofta som en cyklisk process. Underrättelsecykeln skildras som en cirkel med fem faser där kraven på lägesbilden kommer från den som behöver underrättelseinformationen. I fråga om militär underrättelseverksamhet kan det vara t.ex. Försvarsmaktens ledning, statsrådet eller republikens president. I styrningsfasen bedöms vilka behov av och krav på information kunden har

och hur behoven kan uppfyllas. I styrningsfasen inleds också en process för att hantera kraven på underrättelseinformation samt informationsinhämtningen, under vilken man utreder vad man känner till om ämnet sedan tidigare och hurdana källor som finns att tillgå för att svara på informationsbehovet. Därefter fattas beslut om huruvida det är nödvändigt att inleda en underrättelseinhämtningsoperation för att kunna svara på informationsbehovet.

Vid informationsinhämtningen delas underrättelseuppgifterna mellan de olika underrättelseslagen som ansvarar för informationsinhämtningen. Den information som inhämtas processas, dvs. tolkas, jämförs och kombineras inför analysfasen. I nästa fas analyseras och förädlas den processade informationen vidare så att den håller så hög standard som möjligt. Den förädlade underrättelseinformationen produktifieras till en rapport eller någon annan ändamålsenlig un-

derrättelseprodukt som i nästa fas rätttidigt överläts till den som behöver informationen. Respons från slutanvändaren bidrar till att utveckla styrningen. Underrättelsecykeln är en kraftigt förenklad modell och verkligheten är inte lika tydlig, men faserna i cykeln beskriver underrättelseverksamheten och de grundläggande processerna.

De metoder som används för att inhämta underrättelseinformation för underrättelseanalys kallas för informationsinhämtningsmetoder. En viss informationsinhämtningsmetod och processandets i anslutning till den samt analysen av den information som inhämtats med metoden kallas för underrättelseslag. För att utföra ett informationsinhämtningsuppdrag kan man, beroende på situationen, kombinera flera underrättelseslag. Alternativt kan ett enda underrättelseslags prestationsförmågor ibland räcka för att utföra uppdraget.

Underrättelsecykel med fem faser.

Underrättelseinformation inhämtas också via försvarsattachéverksamheten. En av försvarsattachéernas uppgifter är att inhämta information om stationeringslandets säkerhetspolitik och väpnade styrkor samt att rapportera om dem till Försvarsmaktens ledning. I fråga om underrättelseslagen placerar sig verksamheten inom personbaserad underrättelseinhämtning. Den informationsinhämtning som försvarsattachéerna utför är till sin natur öppen och förenlig med diplomatisk verksamhetskultur.

Den militära underrättelsen samarbetar också nationellt och internationellt. I och med medlemskapet i Nato utgör försvarsalliansen en viktig internationell referensram för den militära underrättelsen.

Underrättelse och sekretess

Underrättelseinhämtningen och de helheter som

hänför sig till den är sekretessbelagda. Underrättelseverksamheten ska å ena sidan skydda sina egna källor, sin information och sina informationsbrister, och å andra sidan sin personal, sina förfaringssätt och sina prestationsförmågor. Om en informationskälla avslöjas kan det leda till att den förloras. Genom att kombinera små och i sig betydelselösa helheter kan man få viktig information och skapa en heltäckande bild av föremålet för underrättelse. Underrättelseverksamheten hemlighåller sina förfaringssätt också därför att en lyckad operation vid behov ska kunna upprepas.

Underrättelseverksamhetens förmågor och organisationer utvecklas målmedvetet för att svara mot framtida utmaningar, så att beslutsfattarnas kunskap om verksamhetsmiljön förblir på en så hög nivå som möjligt.

Behovet av underrättelseinformation kan komma t.ex. från försvarsministeriet. På bilden talar försvarsminister Antti Häkkinen i Riddarhuset.

Underrättelseslag

Akustiska underrättelser (ACINT, Acoustic Intelligence) är en del av signaturunderrättelserna. Med hjälp av akustiska underrättelser kan man samla in och analysera akustiska fenomen. Akustisk underrättelseinhämtning utförs i synnerhet i vatten.

Bildunderrättelser (IMINT, Imagery Intelligence) avser fotografering av underrättelseobjekt och tolkning av bilderna.

Geografisk underrättelseinhämtning (GEOINT, Geospatial Intelligence) består av analys av bildmaterial och inhämtning av platsdata, och där behandlas information som är bunden till en geografisk plats för att beskriva och bedöma objektets egenskaper.

Kommunikationssignalspaning (COMINT, Communications Intelligence) är ett delområde inom radiosignalspaning som inriktas på dataöverföringssignaler som överförs med radiovågor. Objektet kan vara signalens informationsinnehåll, tekniska parametrar, signalkällans läge eller vilken annan information som helst som hänför sig till signalen och som producerar underrättelseinformation om signalanvändaren eller det använda systemet.

Medicinska underrättelser (MEDINT, Medical Intelligence) avser underrättelseinhämtning som inriktas på helheter som hänför sig till människors och djurs hälsa. Syftet med medicinska underrättelser är framför allt att identifiera hälsohot och analysera de risker de medför för de egna förbanden.

Personbaserad underrättelseinhämtning (HUMINT, Human Intelligence) är underrättelseverksamhet som inriktas på människor och den information de besitter.

Signalunderrättelser (SIGINT, Signals Intelligence) avser underrättelseinhämtning som inriktas på elektromagnetiska signaler. I Finland indelas signalunderrättelserna i radiosignalspaning, underrättelseinhämtning som avser datatrafik och underrättelseinhämtning

som avser datasystem. Radiosignalspaning indelas vanligen i kommunikationssignalspaning (COMINT, objektet är kommunikation), teknisk signalspaning (ELINT, objektet är radarsignaler) och underrättelseinhämtning genom avlyssning av tekniska instrumenteringssignaler från främmande utrustning (FISINT, objektet är systeminterna signaler). Helheten av datatrafik- och datasystemunderrättelse kallas för underrättelseinhämtning som avser datanät.

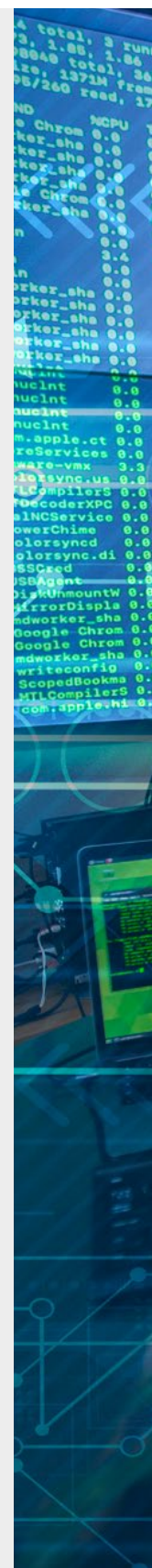
Signaturunderrättelser (MASINT, Measurement and Signatures Intelligence) är ett tekniskt underrättelseslag. Det syftar till att observera eller identifiera ett objekt, följa det och beskriva objektets specifika drag. Som exempel kan nämnas utnyttjande av data från akustiska och seismologiska sensorer för övervakning samt tagning och analys av prover i samband med skydd.

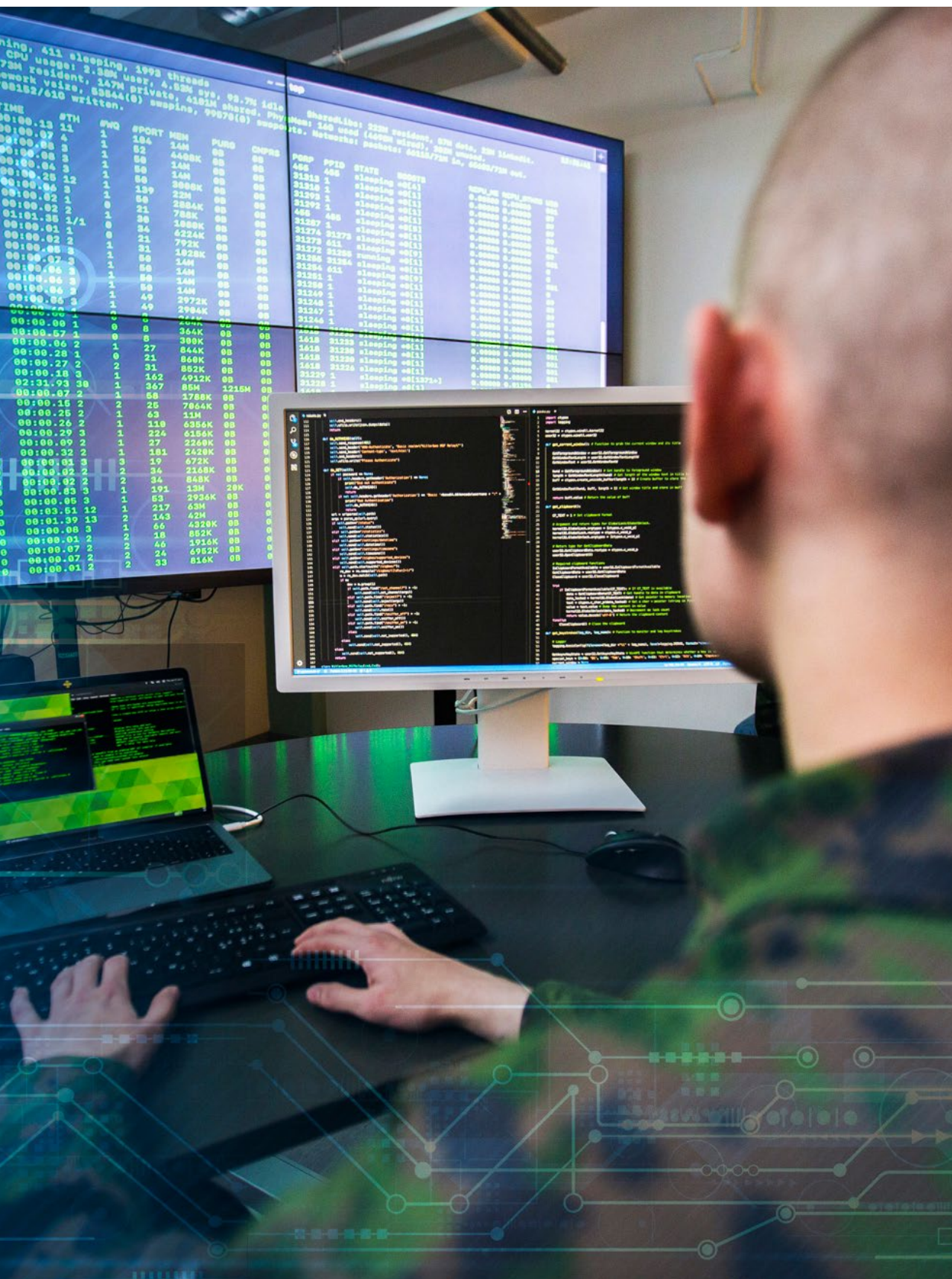
Tekniska underrättelser (TECHINT, Technological Intelligence) innebär undersökning av väpnade styrkors vapen, andra system och utrustning för att utveckla motvapen och förfaranden.

Teknisk signalspaning (ELINT, Electronic Intelligence) är ett av radiosignalspaningens delområden där underrättelser inhämtas från andra radiosändningar än sådana som används för kommunikation. De mest typiska är radar- och navigationssignaler.

Underrättelseinhämtning genom avlyssning av tekniska instrumenteringssignaler från främmande utrustning (FISINT, Foreign Instrumentation Signals Intelligence) är ett delområde inom radiosignalspaning där objektet är tekniska signaler mellan tekniska system som inte innehåller konfidentiell kommunikation.

Underrättelser ur öppna källor (OSINT, Open Source Intelligence) innebär inhämtning av information ur alla tillgängliga offentliga källor. Dessa är bl.a. sociala medier, traditionella medier, officiella uttalanden och handlingar samt forskningslitteratur.

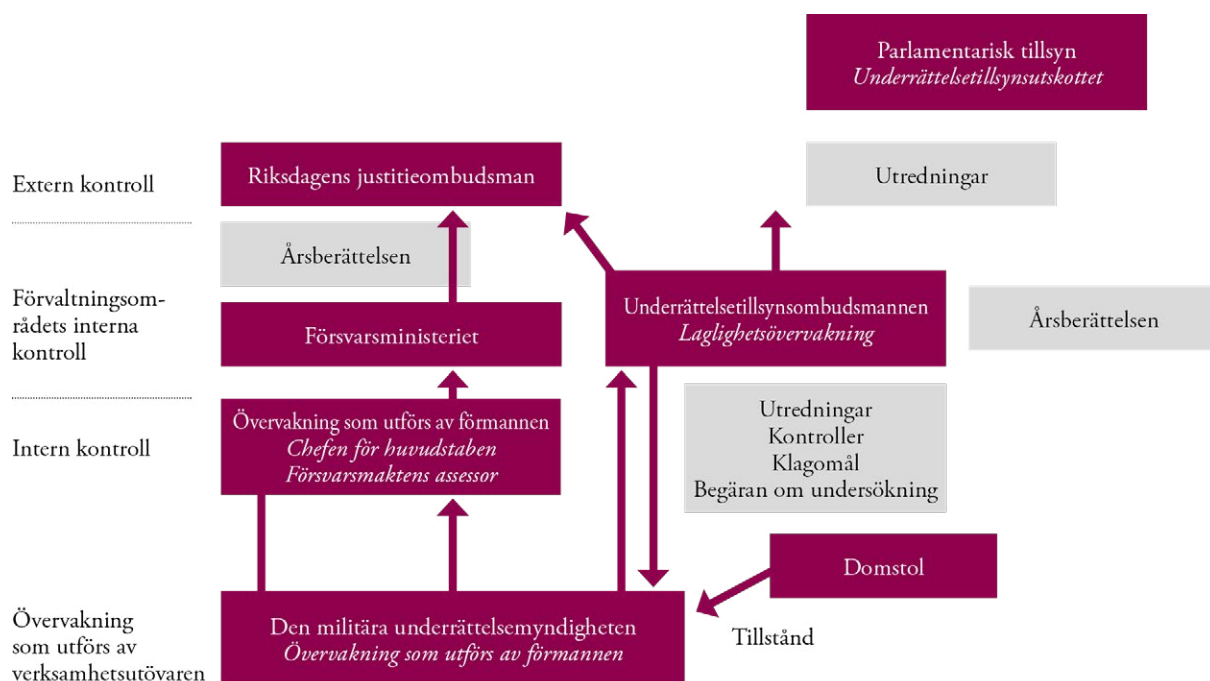

Laglighetsövervakning av den militära underrättelseverksamheten

Den militära underrättelseverksamheten övervakas såväl internt som externt. Övervakningen av Finlands militära underrättelseverksamhet är även enligt internationell måttstock mätt grundlig och heltäckande.

Riksdagens underrättelsetillsynsutskott sörjer för den parlamentariska kontrollen av den militära underrättelseverksamheten.

Laglighetsövervakningen av den militära underrättelseverksamheten sker på flera plan och är heltäckande.

Underrättelseverksamheten producerar tjänster genom vilka staten och dess samhälle kan skydda sig mot yttre hot. Samhällets medlemmar måste kunna lita på att underrättelseverksamheten sker enligt lagen och på att verksamheten till fullo tjänar samhällsmedlemmarnas intresse. Underrättelseverksamhet i en rättsstat förutsätter en heltäckande och oberoende laglighetsövervakning.

En central extern aktör utanför underrättelsemyndigheten är underrättelsetillsynsombudsmannen, som genom sina tillsynsåtgärder för sin del sörjer för den militära underrättelseverksamhetens laglighet. Den militära underrättelsemyndigheten ska meddela ombudsmannen om varje beslut om användning av metod för underrättelseinhämtning som den militära underrättelsemyndigheten fattar eller om krav som ska tillställas tingsrätten. Underrättelsetillsynsombudsmannen har rätt att av den militära underrättelsemyndigheten få den information han eller hon behöver för att sköta sina tillsynsuppdrag och rätt att få tillgång till den militära underrättelseverksamhetens informationssystem. Övervakningen som underrättelsetillsynsombudsmannen utför sker i realtid, och ombudsmannen har lagstadgad rätt att avbryta eller avsluta användningen av underrättelsemetoden, om

han anser att den militära underrättelsemyndigheten har förfarit lagstridigt i sin underrättelseverksamhet.

Vid sidan om underrättelsetillsynsombudsmannen övervakas den militära underrättelseverksamheten av riksdagens justitieombudsman, vars rätt till information baserar sig på grundlagen. Riksdagens underrättelsetillsynsutskott fungerar för sin del som parlamentarisk övervakare av den militära underrättelseverksamheten. Utskottet övervakar att den militära underrättelseverksamheten fungerar på ett korrekt och ändamålsenligt sätt samt bedömer de prioriteringar för den militära underrättelseverksamheten som den högre statsledningen har fastställt.

Förutom den externa kontrollen övervakar Chefen för Huvudstabens den militära underrättelseverksamheten. Huvudstabens juridiska avdelning ansvarar, under ledning av assessorn, för den militära underrättelseverksamhetens laglighetsövervakning. Det här sker genom regelbundna granskningar som utförs vart fjärde kvartal samt genom separata granskningar. Övervakningen stärker samhällets godkännande av den militära underrättelseverksamheten och stöder dess ändamål som en del av landets försvar.

Finlands militära underrättelses historia i ett nötskal

Finlands militära underrättelseverksamhets rötter sträcker sig över hundra år tillbaka i tiden. Under hela sin existens har den militära underrättelseverksamheten tjänat den finska statsledningen och Försvarsmakten både i krig och fred.

År 1915 under första världskriget började aktivister som motsatte sig Rysslands tyranni i Finland och en del av de finländska jägare som fått militär utbildning i Tyskland samla in underrättelseinformation om den ryska arméns trupper som hade befunnit sig i Finland. Verksamheten koordinerades från Stockholm under ledning av jägaren Isak Alfthan från Viborg. Agentnätverket sträckte sig ända till S:t Petersburg. Informationen förmedlades till generalstaberna i Sverige och Tyskland, vilka också finansierade verksamheten. Informationen skickades till Stockholm bl.a. som postkort som skrevs med osynligt bläck.

Inbördeskriget 1918

Finland blev självständigt 6.12.1917. Den militära underrättelseverksamheten i det självständiga Finland började strax före inbördeskriget 1918. I januari 1918 grundades en underrättelsebyrå i generallöjtnant Mannerheims Högkvarter. Mannerheim var befälhavare för den vita armén och framtida marskalk av Finland samt republikens president. I underrättelsebyråns verksamhet användes det nätverk för underrättelseinhämtning som aktivisterna och jägarna tidigare hade byggt upp. Genom att avlyssna de röda truppernas och de ryska truppernas telefon- och telegraftrafik fick Högkvarteret reda på ryssarnas planer att beväpna de röda gardena och ställa upp ryska enheter som stöd för dem. Högkvarterets lägesbild av de röda trupperna var ofta bättre än den lägesbild som de rödas stab själv hade, vilket möjliggjorde att man kunde inleda operationerna vid rätt tidpunkt.

Jägarlöjtnant, filosofie magister Isak Alfthan var det självständiga Finlands första underrättelsechef (på bilden som kapten).

00001

General-Kvartermästaren.

22 / I 18.

Spanings-afdelningen.

Cirkulär N:1

Med hänsyn af den vikt, som fullt säkra underrättelser angående fiendens styrka, dislokation, rörelser, beväpning, ammunition, förråder af olika slag, bevakning mm medför icke allenast för den lokala organisationen utan äfven för hela ledningen, bör vid hvarje distrikt anställas djärfva och listiga personer för att handhafva kunskepare tjänsten. Dessa personer böra organisera en fullständig öfvervakning af såväl de ryska truppers minsta rörelser, genom dem, eller deras bekanta flickor, kypare i af dem besökta kafeer m.m. få reda på deras afsikter, deras förbindelser med våra huliganer m.m. samt likaså hålla reda på röda gardenas afsikter, försöka få in i ledningen någon af de våra för att i tid få reda på deras afsikter planer för eventuella motåtgärders skull. Speciellt viktiga äro alla underrättelser angående fästningarna Wiborg, Sveaborg, Porkkala och den ryska flottan.

Distriktscheferna böra en gång i veckan regelbundet inlämna rapport till Gen. Kwart. öfver kunske. afd. meddelanden, viktiga meddelanden böra med de snabbaste till buds stående medel (telef., telegr. kurirer) insändas.

Generalkvartermästaren.

Underrättelseverksamhetens utveckling före andra världskriget

Efter inbördeskriget koncentrerades underrättelseinhämtningen från utlandet och uppdragen inom kontrapionaget till Generalstaben. På 1920-talet rotades följande namn på de tre ledningsorganen; utrikesbyrån, statistiska byrån – som svarade för underrättelseinhämtningen som gällde Sovjetunionen – och övervakningsbyrån, som ansvarade för kontrapionaget. År 1927 fick statistiska byrån en ny uppgift i form av underrättelsemetoden radiospaning, och före 1930-talets slut utvidgades statistiska byråns verksamhet och personalstyrkan ökade. Man utbytte underrättelseinformation som gällde Sovjetunionen med många andra länder.

Militärattachéverksamheten omfattade under 1920- och 1930-talen Skandinavien, Baltikum och Sovjetunionen, de stora länderna i Centraleuropa samt år 1939 också Förenta staterna. Dessutom förekom underrättelsesamarbete med Gränsbevakningsväsendet och Detektiva centralpolisen, som bedrev egen hemlig informationsinhämtning på andra sidan av gränsen. Inom fältorganisationen, som var underställd Generalstaben, ingick tiotals anställda, såsom agenter och ombudsmän i Sovjetunionen samt ett separat nätverk av ombudsmän, som fungerade under ledning av militärattachén i Moskva.

Underrättelseverksamheten under vinterkriget 1939–1940

Nonaggressionspakten som Tyskland och Sovjetunionen slöt i augusti 1939 och den indelning i intressesfärer som ingick i den (den s.k. Molotov-Ribbentroppakten) gav Sovjetunionen tillfälle att försöka erövra Finland. Under vinterkriget (30.11.1939–13.3.1940) leddes den militära underrättelseverksamheten vid Högkvarteret av överste Lars Melander, som var chef för underrättelseavdelningen, övervakningsavdelningen och utrikesbyrån. Största delen av personalen bestod av reservister, som hade deltagit i repetitionsövningar flera gånger i slutet av 1930-talet.

Den information som underrättelseavdelningens radiokompani kom över vidarebefordrades till Högkvarterets operativa avdelning. Övervakningsavdelningen ledde sin fältorganisation, som verkade i anslutning till de högre staberna. Under vinterkriget kunde Högkvarteret utvidga och utveckla underrättelsemetoderna så att de blev mångsidigare, vilket gav goda resultat. Underrättelsen leddes av Högkvar-

teret och hade en total styrka på ca 300 personer. Också efter att freden i Moskva slöts (13.3.1940) höll sig den militära underrättelseverksamheten verksam.

Fortsättningskriget mot Ryssland

Den militära underrättelsen hade under fortsättningskriget i juni 1941 nästan samma sammansättning som under vinterkriget. I Högkvarterets underrättelsesektion ingick tre avdelningar: utrikes-

Överste Aladár Paasonen verkade som underrättelsechef 1942–1945.

avdelningen, underrättelseavdelningen och övervakningsavdelningen. Utrikesavdelningen följde med det militära läget på krigsskådeplatser utanför Finland. Verksamheten delades in i utrikesbyrån – som hanterade underrättelseinformation som inhämtats i utlandet – och i militärattachébyrån.

Underrättelseavdelningens centrala delar var underrättelsebyrån, signalspaningsbyrån och förhørsbyrån. Under underrättelsebyrån verkade Högkvarterets radiobataljon samt Avdelta bataljonen 4, som ansvarade för fjärrpatrullspaningsverksamheten. Som ledningsorgan för avlyssningsspaningsverksamheten verkade signalspaningsbyrån under ledning av överstelöjtnant Reino Hallamaa. Fjärrpatrullspaningens avdelningar, Radiobataljonen samt organen för per-

sonbaserad inhämtning var underställda underrättelseavdelningen. Underrättelseavdelningen var verksam nästan dygnet runt, och underrättelsesektionens chef förmedlade information och bedömningar till statsledningen och Försvarsmaktens högsta ledning. Övervakningsavdelningens position som riksomfattande säkerhetsaktör accentuerades då Statspolisen underställdes Högkvarteret.

År 1942 utnämndes överste Aladár Paasonen till chef för underrättelsesektionen. År 1944 blev Reino Hallamaa, som hade befordrats till överste, chef för underrättelseavdelningen. På sensommaren 1944 uppgick styrkan vid Högkvarterets underrättelseorganisation till 1 600–1 800 personer, av vilka 1 200 var verksamma inom avlyssningsverksamheten. I internationell jämförelse var Finlands militära underrättelseverksamhet obetydlig till sitt omfång. Den lyckades trots detta bra i sin uppgift under fortsättningskrigets anfallsskede och under ställningskriget. Under år 1944 fick underrättelseväsendet information som tydde på att Sovjetunionen förberedde en storoffensiv, men lyckades inte övertyga krigsledningen om det tilltagande hotet om anfall.

Överste Reino Hallamaa skapade Finlands radiosignalspaningsverksamhet på 1920-talet och 1930-talet och avancerade till chef för statistikbyrån.

Bildunderrättelsen utvecklades snabbt under krigen och producerade viktig underrättelseinformation.

Efter krigen kördes underrättelsen ned

Mellanfredsfördraget i september 1944 förorsakade inga omedelbara förändringar i Försvarsmaktens sammansättning. Högkvarterets underrättelseorganisation fortsatte sin verksamhet som förut. På grund av den osäkra situationen försökte man trygga den militära underrättelseverksamhetens prestationsförmåga med olika metoder, såsom genom att sprida ut personal och material till Sverige (den s.k. Stella Polaris-operationen).

Då Försvarsmakten övergick till en fredstida organisation i december 1944 upplöstes den militära underrättelsens krigstida organisation och den fredstida underrättelseverksamheten, övervakningen och kontraspionaget sammanslogs till Huvudstabens utrikesavdelning.

Till chef för avdelningen förordnades överste Paasonen och till chef för den viktigaste underrättelseinstansen dvs. till chef för den statistiska byrån överste Hallamaa. Föremål för underrättelseverksamheten var de sovjetiska trupperna bakom gränsen, basen i Porkkala samt de allierades Kontrollkommission som leddes av Sovjetunionen. Också under kriget i Lappland (15.9.1944–27.4.1945) fanns det behov av underrättelseverksamhet mot Tyskland, eftersom vapenstillståndsfördraget förutsatte att Finland skulle driva ut tyskarna ur landet.

På sommaren 1945 lades Huvudstabens underrättelseorgan ned. Till råga på allt flyttades Försvarsmaktens uppgifter inom övervakning och kontraspionage över till Statspolisén, som hade råkat i kommunisternas händer. Bakom nedläggningen av den militära underrättelseverksamheten låg politiska skäl, såsom den s.k. vapenmusselaffären, Kontrollkommissionens krav och det spända inrikespolitiska läget.

Även om den militära underrättelseverksamheten kördes ned, behövde Försvarsmaktens ledning fortfarande information och analyser om den militära omgivningen. Därför bildades inom utrikesavdelningen en liten byrå som i begränsad utsträckning, med låg profil och obetydliga resurser fortsatte att samla in militär information. På så sätt lyckades man bibehålla den strategiska och delvis operativa lägesbilden på en hjälplig nivå. Verksamheten baserade sig på offentliga källor, fr.o.m. år 1948 på militärattachénätverket, inofficiell underrättelseinhämtning samt på personalens gedigna yrkeskunskap.

Major Lauri Sutela var en betydande person under återuppbyggandet av den militära underrättelseverksamheten (på bilden som överste).

Den militära underrättelseverksamheten byggs sakteliga upp på nytt 1959–1961

Sedan försvarsplaneringen börjat på nytt vid övergången mellan 1940- och 1950-talet fanns det behov av mer effektiv underrättelseinhämtning och analysförmåga. År 1956 förordnades dåvarande major (kommande general och kommandör för Försvarsmakten) Lauri Sutela till Huvudstabens operativa avdelning för att planera den militära underrättelseverksamheten. Under 1959–1961 grundades ett ledningsorgan för underrättelseverksamhet vid Huvudstabén, först under täcknamnet kontrollavdelningen, eftersom man på grund av realiteterna under kalla kriget var tvungen att gå försiktigt till väga.

Alla uppgifter i anslutning till underrättelseverksamhet samlades under kontrollavdelningen och på så sätt åstadkom man den efterlängtda enhetliga ledningsorganisationen. Till följd av det känsliga politiska klimatet under kalla kriget, strävade man efter att hemlighålla hela den militära underrättelseverksamhetens existens. År 1960 grundades Signalprovanstalten, först som en enhet som var underställd signalinspektören.

År 1988 sammanslogs enheten med Flygvapnet,

men fortsatte trots detta att styras av Huvudstabens underrättelseledning. År 2011 blev enheten på nytt underställd Huvudstabens.

I underrättelseorganisationen som leddes av underrättelsechefen ingick i början av 1990-talet Huvudstabens underrättelseavdelning, undersökningsavdelning och utrikesavdelning, Signalprovanstalten som hörde till Flygvapnet samt militärattachéerna som var verksamma utomlands. Den militära underrättelseverksamheten skötte sina uppgifter effektivt under hela den tid som det kalla kriget pågick. Den viktigaste av dessa uppgifter var att följa med och bedöma det hot som Sovjetunionen utgjorde.

Underrättelseverksamhetens betydelse kvarstår även efter det kalla kriget

Under brytningsperioden då kalla kriget gick mot sitt slut 1989–1992 ökade den politiska ledningens behov att få tillgång till säkerhetspolitisk och militär information och analys. I samband med in-

ternationella kriser började underrättelsechefen och Huvudstabens underrättelseavdelning regelbundet informera också den högsta statsledningen. Ett starkt underrättelsesystem visade sig vara behövligt, då det internationella läget och förutsägbarheten i fråga om kriser försämrades efter det kalla kriget.

Betydande färskare organisationsförändringar skedde då Försvarmaktens underrättelsecentral grundades år 2007 samt då den och Signalprovsanstalten samslogs år 2014, i och med att Försvarmaktens underrättelsetjänst bildades. Underrättelsetjänstens organisation granskades vid slutet av 2010-talet och en del av truppenheterna fick nya namn. I det skedet skapades strukturer vilkas ändamål var att tillämpa den nya underrättelselagen. I egenskap av underrättelsetjänst har den militära underrättelsen ändå sedan 1918 rakryggat tjänat Försvarmakten och statsledningen, men den breda allmänheten har först på 2000-talet i större utsträckning blivit medveten om dess verksamhet.

Underrättelsecheferna under slutskedet av det kalla kriget på ett grupp fotografi. Från vänster Yrjö Viitasaari (1990–2001), Raimo Heiskanen (1971–1982), Aulis Tuominen (1982–1986) och Pertti Nykänen (1986–1990).

Den militära underrättelsen och det finländska samhället

Trots sin hundraåriga historia och sitt statligt betydelsefulla uppdrag har den militära underrättelsen ända fram till 2000-talet varit en mycket osynlig del av det finländska samhället. Det var först vid slutet av 2010-talet som diskussionen om att stifta lagar om militär underrättelseverksamhet lyfte fram den militära underrättelsen i offentligheten.

42

I Finland finns det ett starkt band mellan det civila samhället och Försvarsmakten.

Försvarsmakten arrangerar aktivt publikutställningar. Publik som bekantar sig med transporthelikopter NH-90 under evenemanget Ett yrke av militär luftfart (Sotilasilmailusta ammatti) på flygplatsen i Jyväskylä 2024.

Den militära underrättelsen har p.g.a. Finlands position genomfört sina uppdrag i skydd av en hemlighetsfull ridå. I synnerhet under det farliga politiska klimat som var rådande under kalla kriget höll sig Finlands militära underrättelse osynlig för offentligheten, och man medgav inte ens direkt att verksamheten existerade – vi var ju neutrala och befann oss i en vänlig relation till Sovjetunionen. Samtidigt var den militära underrättelsens viktigaste uppgift ändå att inhämta information om och bedöma uttryckligen det hot som Sovjetunionen utgjorde. De som tjänstgjorde inom den militära underrättelseverksamheten bildade en hemlighetsfull krets, och man avslöjade inte ens för sina närmaste vad man arbetade med. Det militära underrättelsesystemets relativa storlek, effektivitet och riskerna för att prestationsförmågorna och objekten skulle avslöjas har förutsatt osynlighet.

Försvarsmakten är en pålitlig och ansedd institution och den militära underrättelsen, inklusive de anställda, åtnjuter samma uppskattning. Den militära underrättelsen utgör en del av Försvarsmakten och är därmed framför allt en aktör inom den yttre säkerheten. Därför väcker den militära underrättelsen inte sådan oro eller sådana misstankar i det civila samhället som organisationerna som arbetar med den interna säkerheten ibland kan väcka.

På grund av underrättelseverksamhetens dolda natur är det ofta problematiskt att föra en meningsfull diskussion om den, och den stora allmänhetens grundläggande förståelse av underrättelsens arbetssätt och ändamål är mycket bristfällig. Myndigheterna kan inte nämnvärt yttra sig om den, vilket skapar utrymme för missförstånd. Underrättelseverksamheten är emellertid en väsentlig del av den nationella säkerheten och som sådan också föremål för offentlig diskussion. Den vetenskapliga underrättelseforskningen är en internationell kanal för informativ och ansad forskning som underlag för den offentliga diskussionen. Den vetenskapliga underrättelseforskningen befinner sig ännu i sin linda, men inriktningen växer och i framtiden kommer den att kunna skapa en allt bättre grund för den samhälleliga diskussionen.

Finländarna upplever att Finland och det finländska samhället är värda att försvara. I enkäter anser 79 procent av finländarna att finländarna borde försvara sig i alla situationer, även om resultatet förefaller osäkert. Siffran är internationellt sett på toppnivå. Den militära underrättelsen bidrar på ett väsentligt sätt till vår nationella säkerhet och som sådan är den en ansedd del av det finländska samhället. Den militära underrättelsen är beredd att tjäna Finland och finländarnas säkerhet under alla tider på dygnet, året runt.

Den militära underrättelsen
arbetar för Finlands och
finländarnas säkerhet.

